

DE MILITAIRE SPECTATOR

MAANDBLAD VOOR DE WEERMACHT VAN NEDERLAND EN INDIË

waarin opgenomen :

het Artilleristisch Tijdschrift, het Cavaleristisch Tijdschrift en het
Militair Technisch Tijdschrift.

Directeur-Redacteur: J. MOORMAN, Reserve-Majoor der Infanterie.

Redacteuren:

J. J. C. P. WILSON, Majoor van den Generalen Staf, Leeraar Hoogere Krijgsschool.

A. Q. H. DIJXHOORN, Majoor van den Generalen Staf.

M. R. H. CALMEIJER, Kapitein van den Generalen Staf, Leeraar Hoogere Krijgsschool.

P. W. PIETERS, Ritmeester der huzaren, adjudant van den Directeur Hoogere Krijgsschool.

A. ETERMAN, Kapitein der artillerie, Lid der Commissie van proefneming.

Redactie en Administratie: Zwarteweg 1, Den Haag — Tel. 117783 en 117784

Abonnement f 2.50 per kwartaal. Indië en Buitenland f 12.50 per jaar. Losse Nummers f 1.—

Postrekening 44715 ten name van Moorman's Periodieke Pers N.V.

105de JAAR No. 12

NADRUK VERBODEN

DECEMBER 1936

INHOUD

	Blz.
De Wederopbouw van ons Leger, door H. A. F. G. VAN ERMEL SCHERER (IV)	462
Het Optreden van Vechtwagens bij den Infanterieaanval in het Fransche en Duit- sche Leger (III), door J. G. WARRINGA	468
Beoefening van het Tuchtrecht in de Weermacht	473
Militaire maatregelen van Deventer in de 17de eeuw, door G. J. DOORNINK ..	476
De Artillerie voor rechtstreekschen steun bij een aanval op een HWS, door G. J. LE FÈVRE DE MONTIGNY (VI)	483
Legermedaille	489
Z.D.H. Prins BERNHARD bezoekt het Eskadron Pantserwagens	490
Leven en Streven in de Koninklijke Landmacht	491
Nieuwe Uitgaven	496
Uit de Vakpers	499

MOORMAN'S PERIODIEKE PERS N.V. - 's-GRAVENHAGE - 1936

DE WEDEROPBOUW VAN ONS LEGER

DOOR H. A. F. G. VAN ERMEL SCHERER,

Luitenant-Generaal b.d.

IV

(Vervolg van blz. 429).

De territoriale verdediging.

Onder dezen naam zouden we kunnen samenvatten de vervulling der taken op blz. 339 genoemd.

We zullen deze territoriale verdediging niet in details nagaan. Herhaalde bestudeering heeft mij tot resultaten omtrent de gewenschte sterkte gebracht, die hieronder zullen worden medegedeeld. Men zal zien, dat daarbij ook van hooger genummerde regimenten wielrijders wordt gebruik gemaakt. Bij een goede regeling van opleiding en indeeling van het uit te breiden contingent (waarover in de nog volgende artikelen zal worden gehandeld), kan men zeer zeker over bataljons wielrijders van oudere lichteningen beschikken.

De regimenten infanterie hierbedoeld zijn georganiseerd als de andere regimenten, dus met infanteriegeschut en mortieren van 8.

De bataljons wielrijders zouden de normale samenstelling kunnen hebben doch zonder pantserwagens. Wel zou het gewenscht zijn bij verschillende groepen een enkele sectie pantserwagens in te deelen, natuurlijk niet te onttrekken aan de bij het Veldleger ingedeelde Eskadrons. Zeer eenvoudige pantserwagens zouden hier voldoende zijn. Ook artillerie kan niet worden gemist, al zouden hier soms verouderde vuurmonden nog dienst kunnen doen.

Voor degenen, die de genoemde sterkten voor de territoriale verdediging nader zouden willen beschouwen willen we wijzen op de beteekenis hiervoor van:

de kanalen in Oost Groningen;
het veenkoloniaal gebied aldaar;
de rivieren en kanalen in Friesland en de Friesche meren;
het veenkoloniale gebied en de kanalen in Oost Drenthe, alsmede de Drentsche hoofdvaart;
de Overijsselsche Vecht en het Overijsselsch kanaal;
de Oost Overijsselsche hoogten en de Dinkel;
het Twente-Rijn kanaal met zijn vertakkingen;
de Lemeler-, Haarler-, Holther hoogterug en de Regge;
de IJssel, het Apeldoorn-Dierensch kanaal en de Grift;
de Oude IJssel, het Montferland met de daaraan aansluitende Elterberg, de de oude vesting Doesburg en de hoogterug Arnhem-Dieren;
de Nederrijn en de Waal;
het heuvelland bij Groesbeek, het Maas-Waalkanaal;

de Maas met in het Zuiden het Julianakanaal en de Belgische Zuid-Willemsvaart;
 de Raam bij Grave en de Peel, het kanaal Wessem-Nederweert en de Zuid-Willemsvaart;
 het moerasgebied tusschen Oisterwijk, Boxtel en Oirschot.
 het Wilhelminakanaal, het Markkanaal, de Mark en de Dintel,
 de verdedigingslijnen gevormd door verschillende overblijfselen van oude waten en oude verdedigingslijnen in Zeeuwsch-Vlaanderen; verschillende verdedigingslijnen op Walcheren en Zuid Beveland en de stelling van Woensdrecht;
 tenslotte Hollandsch Diep, Bergsche Maas, Bommelerwaard, met ten Z. daarvan Heusden en Den Bosch, St. Andries, de oude linie Ochten-de Spees en het Zuidelijk deel der oude Grebbelinie.

We achten dan noodig:

voor de *bescherming der 3 Noordelijke provincien*: 2 regimenten infanterie
 1 bataljon wielrijders, twee afdeelingen artillerie, een sectie pantserwagens,
 1 comp. pioniers;
 voor *het vasthouden van Overijsel en Gelderland beoosten den IJssel* en ten slotte
 het vasthouden van die rivier: 2 regimenten infanterie, 2 bataljons wielrijders,
 2 afdeelingen artillerie, een sectie pantserwagens, 1 comp. pioniers.
 voor *het bewaken der Maasovergangen en het Maas-Waalkanaal tusschen Roermond en Nijmegen, het vasthouden van het kanaal Wessem-Nederweert, front Zuid-West; het vasthouden der Peel doorgangen*: 3 regimenten infanterie, $1\frac{2}{3}$
 bataljon wielrijders, 2 afd. artillerie, 2 comp. pioniers;
 voor *Limburg bezuiden Roermond*: 1 reg. infanterie, $\frac{1}{3}$ bat. wielrijders, 1 sectie
 pantserwagens, 1 det. pioniers;
 voor *bescherming van Brabant bewesten de Peel en het vasthouden der overgangen over Wilhelminakanaal, Mark en Dintel*: 2 regimenten infanterie, 1 bat. wielrijders, 2 afd. artillerie, 1 sectie pantserwagens, 1 comp. pioniers;
 voor *het vasthouden van Zeeuwsch Vlaanderen en dekking van aldaar op te stellen kustbatterijen*: 1 regiment infanterie en 2 afd. artillerie, 1 det. pioniers;
 voor *de stelling van den Helder*: 1 regiment infanterie en de aanwezige kustartillerie, 1 det. pioniers;
 bij *Vlissingen, Hoek van Holland en IJmuiden* kustbatterijen, waarbij wij voor dekking rekenen op uit de oudere marine lichten gevormde infanterie bataljons.

Totaal dus 12 regimenten infanterie, 6 bataljons wielrijders, 10 afdeelingen artillerie, 4 sectiën pantserwagens, 6 compagnieën pioniers; de artillerie kan gedeeltelijk oudere artillerie, 12 hw., 8 st. en 6 veld, zijn.

Voor *Oost- en Zuidfront der Vg. Holland* hebben we nu nog niets. In de eerste plaats zal hier een voorloopige artillerie bewapening opgesteld kunnen worden van 15 $\frac{1}{24}$, 12 st., 12 hw, 8 st. en 6 veld.

De bediening dezer vuurmonden voor het grootste deel in oudere lichten te vinden, voor een klein deel in een nieuw op te richten regiment stellingartillerie, waar vooral kader en officieren hun opleiding vinden.

Van dit regiment zou ook opgedragen moeten worden de bezetting der kazematten in de Vg. Holland alsmede de bediening van eenig infanterie geschut in handen van den O.L.Z. ter opstelling in de Vg. Holland en als reserve.

Het spreekt vanzelf dat deze artillerie bij territoriale verdediging en rivierverdediging ook emplooi kan vinden, ook wel tot een grooter aantal dan boven gevraagd.

Voor voorloopige infanterie bezetting der Vg. Holland en voor het bewaken van belangrijke objecten tegen aanslagen van agenten en van per vliegtuig overgebrachte troepen zouden we willen beschikken over 24 etappebataljons, behalve de 6 reeds bij het Veldleger genoemd. De O.L.Z. kan natuurlijk ook aanvankelijk hiervoor enkele hooger genummerde regimenten bestemmen, die niet bij het Veldleger zijn ingedeeld. Ten slotte zijn er in de Vg. Holland ook eenige pionierscomp. noodig.

Het spreekt vanzelf, dat de *strategische detachementen* ongeveer op den tegenwoordigen voet dienen te blijven bestaan. Zij komen onder bevel van den C.V. of den T.B. in wiens gebied zij staan en kunnen aan de territoriale verdediging deelnemen met inachtneming van hun bijzondere taak.

Voorts zal zoodra het Veldleger geconcentreerd is een deel van de taak der territoriale troepen door het Veldleger worden overgenomen. Er komen dan dus troepen ter nadere indeeling beschikbaar. Dit geschiedt ook zoodra wij partij in den oorlog worden. De troepen tegen den dan ontstaanden bondgenoot opgesteld komen dan ook grootendeels beschikbaar.

De luchtverdediging van het binnenland.

Nederland bevindt zich hierbij door zijn geringe diepte ten opzichte der luchtstrijdkrachten in een moeilijke positie. Bij de groote toename der snelheden van bombardeurs en gevechtsvliegtuigen wordt het steeds moeilijker en soms zelfs reeds onmogelijk om tijdig in de lucht te zijn om den vijand aan te tasten, alvorens hij zijn aanval kan doen. Immers de aanval wordt door de geringe diepte te laat gemeld. In den loop van den oorlog kan dit beter worden als de bondgenoot, waarbij men zich noodgedwongen zal aansluiten, doordat de tegenpartij ons aangevallen heeft, vijandelijk gebied binnendringt en we dus onzen waarschuwingdienst verder vooruit kunnen schuiven. Het kan echter ook slechter worden als de vijand ons gebied binnendringt en de waarschuwingdienst dus achteruit moet.

Dit brengt natuurlijk mede, dat veel aandacht moet worden besteed aan het afweergeschut.

Dit neemt weer niet weg, dat we toch van een behoorlijk aantal gevechtsvliegtuigen moeten voorzien zijn, omdat, al kan het bombardement niet belet worden, het toch verstoord kan worden en den vijand op den terugweg ernstige verliezen kunnen worden toegebracht.

Het permanent aanwezig zijn van vliegtuigen in de lucht, zou een te groot totaal aantal vliegtuigen vorderen, zelfs al nam men daarvoor meer persoonsgevechtsvliegtuigen, die langer in de lucht kunnen blijven. Het aantal zou toch steeds vrij gering zijn en een overmachtige vijand (en dat is hij altijd) zou zijn bombardeurs door een voldoende aantal gevechtsvliegtuigen kunnen doen voorafgaan, om onze gevechtsvliegtuigen (zelfs al noemen wij ze luchtkruisers) uit de lucht te jagen.

Wij vestigen hier de aandacht op, omdat er schrijvers zijn die, warmlopend op het idee luchtstrijdkrachten en, soms onvoldoende deskundig, de beperkingen niet zien, die dit wapen speciaal voor Nederland aankleven en daartegenover andere belangrijke zaken zouden willen verwaarloozen.

Wij achten noodig een viertal *Java's* elk van 15 jagers c.q. meerpersoonsjagers verdeeld over de luchtverdedigingskringen, waardoor het mogelijk wordt, ook tegen achtereenvolgende golven bombardeurs, steeds voldoende sterke krachten te concentreren.

Dan is noodig een goed georganiseerde *luchtwachtdienst* met althans een kern van zeer goed geoefenden.

Aan *luchtafweergeschut* achten we noodig in groote trekken voor de 5 luchtverdedigingskringen en de eventueel buiten die kringen te dekken vliegvelden en zeer belangrijke objecten ± 15 afdeelingen 7.5 t.l.

Hierbij komt een zeker aantal batterijen van *licht automatisch geschut* ter dekking van belangrijke objecten in de kringen en daarbuiten (luchtverdedigingspunten) tegen vliegtuigen beneden 2500 m; om de gedachte te bepalen 30 à 40. Waar kaliber en werkingsfeer nog niet vaststaat kan alleen in zeer algemeene trekken begroot worden.

Het aanwezige oudere geschut kan daarnaast dan ook nog goede diensten bewijzen.

Ten slotte zijn een aantal *mitrailleurcompagnieën* noodig ter dekking van bijzondere objecten met enkele pelotons tegen vliegtuigen beneden 1000 m.

Toevoeging van enkele batterijen of eenige pelotons mitrailleurs aan de territoriale verdediging kan gewenscht zijn.

De noodige *zoeklichtafdeelingen* zijn eveneens noodig.

De O.L.Z. moet dan nog beschikken over een *zelfstandige Verva*, over 2 à 3 *Bomva's* en ten slotte over *verkenning- en artillerievliegtuigen* voor toevoeging waar noodig aan de territoriale troepen.

Veel geschikte *vliegvelden* zijn een groot voordeel, vooral daar we niet van tevoren weten uit welke richting onze tegenpartij komt.

Waar geen onzer vliegvelden door den afstand van den vijand gedekt is, zal de aandacht waar mogelijk gevestigd moeten worden op *bergplaatsen voor vliegtuigen onder dekking*. Ingegraven bergplaatsen van beton zouden mogelijk zijn te Soesterberg en te Haamstede en misschien op nog andere c.q. in te richten vliegvelden.

De grens- en mobilisatiedekking.

De motorisatie in het buitenland doet het gevaar van de strategische overvalling, dat steeds bestond, grooter worden en vooral de tijdruimte beschikbaar voor afweergorganisatie kleiner worden.

Men kan nu over de waarschijnlijkheid verschillend oordeelen, de mogelijkheid is er; de legervorming moet er dus mede rekening houden. Wel kan men zeggen, dat bij een leger dat zelf uit een groot aantal lichten bestaat en dat dus moet mobiliseeren, de in te zetten krachten altijd betrekkelijk gering zullen zijn, althans veel geringer dan bij een vrijwilligersleger mogelijk zou zijn geweest; vooral geldt dit als naar verschillende zijden front gemaakt moet worden.

Er zijn drie hoofdsystemen om een afweer te organiseeren:

Men kan de vredessterkte zooodanig maken dat de grensgarnizoenen een aanval kunnen afweren. Om dit doeltreffend te maken zijn feitelijk sterke verdedigingsliniën noodig (Frankrijk). De grensgarnizoenen moeten dan steeds vrijwel op oorlogssterkte zijn, wat ten nadeele komt van de vredessterkten der in het binnenland gelegen onderdeelen.

Bij onze zeer lange grenzen en daartegenover zwakke bevolking is dit stelsel voor ons vrijwel uitgesloten.

Men kan uit de grensgebieden gerecruteerde troepen zeer tijdig mobiliseeren. Men kan dit doen met de actieve regimenten (Ardensche Jagers in België) dan heeft men het nadeel, dat deze regimenten aan het veldleger komen te ontbreken. Zij dienen dus daar door nieuwe actieve regimenten of wel door

reserve regimenten vervangen te worden, (wrijvingspunt in België). Doet men het met reserve regimenten, gerecrueteerd uit de grensstreken, dan moeten deze ten eerste volledig gemobiliseerd worden, vredeskern is er niet of nagenoeg niet. Er zit in die regimenten minder samenhang en geoefendheid dan in de actieve regimenten. De mobilisatie zal niet zoo vlot verlopen. Het personeel, vooral officieren en kader, zal lang niet altijd meer in de grensstreken wonen. Brengt men, om dit nadeel tegen te gaan, op papier wijzigingen, dan berdt men weer den samenhang. Men laat oudere lichten de spits afbijten. De maatregel, die in de grensstreken genomen wordt, zal zeker bekend worden, ook in de nabuurlanden, wekt dus ongerustheid en kan niet geheim gehouden worden. Er wordt een onevenredige druk gelegd op de bevolking der grensgewesten. Dat zijn de algemeene nadeelen. Een voordeel is dat deze troepen toch waarschijnlijk voor de territoriale verdediging bestemd zijn en dus niet aan hun taak onttrokken worden.

De derde methode is dekking door altijd aanwezige troepen, vrijwilligers (comp. wielrijders in België) of dienstplichtigen met voldoende langen dienstdiensttijd om altijd geoefenden te hebben (tegenwoordige regeling Ardensche jagers, die bij het leger door een nieuw regiment vervangen schijnen te zijn.)

Deze troepen staan dus naast het leger en zijn er altijd. Bijzondere maatregelen, die onrust verwekken zijn niet noodig. Er wordt geen extra druk gelegd op de andere lichten in de grensstreken.

Beschouwen we den toestand bij ons. Voor de kazematten neemt men politietroepen, die er altijd zijn, dus het derde stelsel. Deze kazematten, in hoofdzaak aan de bruggen, stellen onze macht (ook tot vernieling) over de bruggen veilig. Men wil nu verder het overvallingsdetachement tegenhouden. Bij ons komt daartoe vanzelf in aanmerking de lijn der rivieren. IJssel en Maas en het Wilhelminakanaal. Uit de uitlating van den Minister COLIJN in de Kamer zou men opmaken, dat men daartoe de troepen zal zoeken in de reserve regimenten, dus de tweede methode zal toepassen.

Dit heeft voor ons verschillende nadeelen. Deze regimenten zouden normaal bestemd zijn voor de territoriale verdediging, die zeker reeds zal beginnen Oost en Zuid van genoemde wateren. Het tegenhouden der invallende motorafdeelingen geschiedt het beste aan die wateren, waar ook de kazematten liggen. Men begint dus voor een problematisch geval (de strategische overvaling) reeds onmiddellijk een groot en belangrijk deel der territoriale verdediging prijs te geven. Onze reserve regimenten zijn papieren regimenten, die nimmer in werkelijkheid op eenigerlei wijze bijeen zijn geweest. Zij bestaan uit 27- tot 35-jarigen der grensprovinciën, waar dus elke oproep, ook die, waarop geen oorlog volgt (denk aan voorjaar 1936) het economisch leven ernstig stoort en een zware druk legt op de bevolking der grensgewesten. Kan men een dergelijke oplossing als tijdelijke maatregel billijken, als definitieve oplossing lijkt ze ons niet fraai.

We kunnen uit ons leger, feitelijk al te klein voor den vroegeren toestand, nu maar niet weer putten om te voorzien in de sinds kort ontstane behoefte.

Ons staat de volgende oplossing voor den geest, die bij de beschouwing over vredesformatie en overgang daarvan tot de oorlogformatie (zie vervolg) nader uitgewerkt zal worden en die een samenvoeging is van de 3 stelsels.

We denken ons naast het bestaande, hiervoor beschreven, leger, en naast de bezetting der kazematten (politietroepen vrijwilligers) 8 bataljons grenstroepen van zoodanigen dienstdiensttijd, dat zij steeds geoefenden onder de wapens hebben. b.v. 15 maanden; daarna blijft het personeel nog gedurende één

jaar met klein verlof, zoodat de Regeering steeds over 16 bataljons beschikt. Recruteering over het geheele land. Dit is in dit stelsel geen bezwaar.

Deze bataljons voeren de verdediging van de rivieren en kanalen en zijn er dus steeds.

Daarnaast zouden, zooals Minister COLIJN aangaf, de oproeping der grenswachten en die der troepen voor de territoriale verdediging losgemaakt kunnen worden van de vóórmobilisatie en zouden deze opgeroepen kunnen worden zoodra de toestand zoo dreigend wordt dat er tot dezen maatregel aanleiding gevonden wordt; dus niet alleen uit vrees voor een strategische overvaling. Misschien, dat dan bij de verdere maatregelen, die we in volgende artikelen zullen voorstaan, de vóórmobilisatie nog meer van karakter zou kunnen veranderen.

Deze territoriale troepen zouden dan bij hun aan de grens beginnende verdediging den steun hebben van de in hun rug bezette rivieren en wateren.

Het spreekt echter vanzelf, dat dan ook deze territoriale regimenten evenals het geheele leger verjongd zouden moeten worden, om de hiervoor genoemde bezwaren te ontgaan.

De oudere lichten der grensbataljons zouden de eerder genoemde etappen bataljons kunnen vormen en overigens voor de depots bestemd kunnen worden.

Eenige artillerie bij de grensbataljons zal noodig zijn.

(Wordt vervolgd).

BETALING ABONNEMENT 1e KWARTAAL 1937

Tot 6 Jan. a.s. bestaat gelegenheid het abonnement voor het 1e Kwartaal 1937 à f 2.50 (Binnenland) te voldoen per postwissel of door overschrijving op postrekening 44715 ten name van MOORMAN's PERIODIEKE PERS N.V. Den Haag, met duidelijke vermelding waarvoor het bedrag bedoeld is.

Na dien datum zal over het abonnement, verhoogd met 15 cent incassokosten, per kwitantie worden beschikt.

BAND 1936

Voor den jaargang 1936 worden weder oranje linnen banden beschikbaar gesteld.

Toezending volgt uitsluitend na ontvangst van f 1.30 per postwissel of na overschrijving op postrekening 44715 ten name van MOORMAN'S PERIODIEKE PERS N.V.

HET OPTREDEN VAN VECHTWAGENS BIJ DEN INFANTERIEAANVAL IN HET FRANSCH EN DUITSCHE LEGER

DOOR J. G. WARRINGA,
Eerste-luitenant der inf., ged. H. K. S.

III (Slot van blz. 436)

Ad. b. De aanval op een krachtige stelling.

Karakteristiek van den verdediger.

Krachtige hindernissen — mijnversperringen — sterk doorsneden en georganiseerd terrein (loopgraven, hindernissen, enz.) — zware dekkingen — goede maskeering — zorgvuldige vuurvoorbereiding — krachtige artillerie — krachtige tankafweer.

Hierdoor is het noodzakelijk voor de inf. en lichte vew. den weg te banen met zware en middelbare vew. Deze vechtwagens kunnen niet gelijktijdig met de inf. de uitgangstelling verlaten. De tijd zou dan ontbreken om de noodzakelijke actie te verrichten.

Door de krachtige vijandelijke art. is het opstellen van vew. in de inf. uitgangstelling niet te verantwoorden.

Verloop van den aanval.

1e phase. Zware en middelbare vew. passeeren de inf. en werpen zich op de vijandelijke stelling. Het uur van vertrek moet nauwkeurig worden berekend en is afhankelijk van den afstand en den aard van den weerstand.

Taak: maken van bressen in de hindernissen; vernielen van dekkingen; effenen van wegen voor de lichte vechtwagens; vaststellen van afweergeschut en bestrijden daarvan; het bestrijden van wapenen, die het verlaten van de uitgangstelling kunnen bemoeilijken (hieronder niet begrepen de art.).

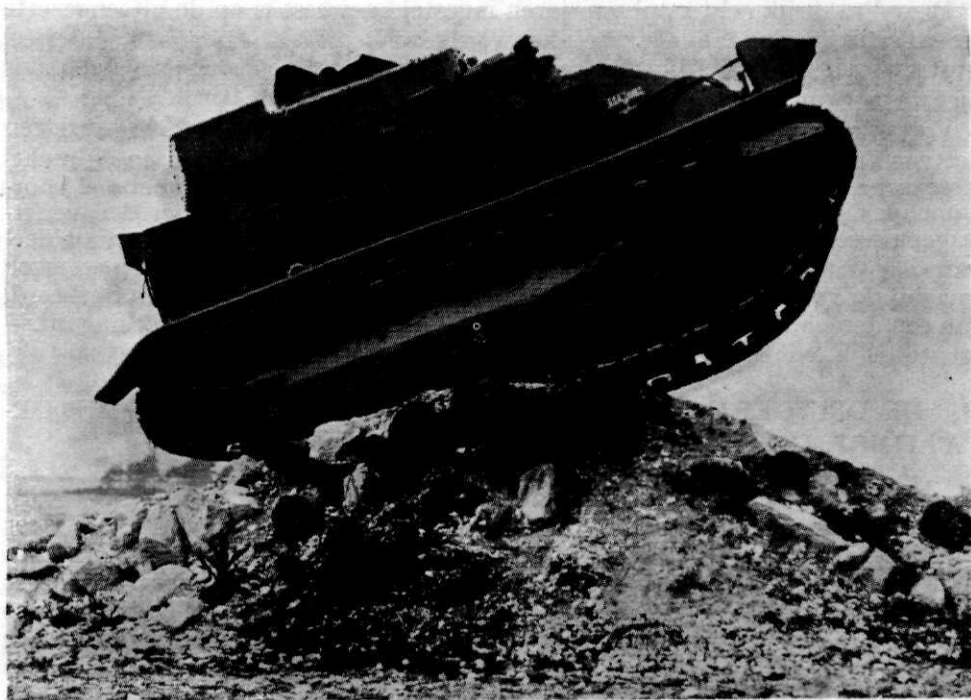
De dieptewerking van deze vew. in de vijandelijke stelling, beperkt zich als regel tot de strook der vóórcompn.

2e Phase. Het vertrek van de lichte vew. wordt zoodanig gekozen, dat zij gelijktijdig met de inf. de uitgangstelling kunnen verlaten.

Het tijdstip van uitbreken wordt zoodanig vastgesteld, dat de lichte vew. en de inf. onmiddellijk van de, door de zware en middelbare vew., verkregen successen kunnen profiteeren.

3e Phase. Inf. en lichte vew. worstelen zich door de stelling als bij a, doch steeds voorafgegaan en beschermd door zware en middelbare vew.

Het in reserve hebben van sterke eenheden zware en middelbare vew. is onontbeerlijk, om aan de opdrachten na een doorbreking te kunnen voldoen.

Moderne kurassier, een middelbare vechtwagen (Vickers M II) in gebruik in de Britsche Lichte Divisie op het oefenterrein Bovington.

Samenwerking met andere wapens.

Het optreden der art. komt in groote lijn overeen met de beginselen vermeld onder a. Hierbij moet worden opgemerkt dat: het schieten van bressen in de hindernissen, hetwelk bij a niet ter sprake kwam, achterwege kan blijven; hiervoor treedt evenwel in de plaats het opruimen van, op foto's of op andere wijze vastgestelde mijnenvelden. Een krachtige inleidende beschieting, hoewel misschien bekort, kan niet worden gemist.

Infanterie en vliegtuigen hebben dezelfde taak als vermeld onder a.

De inf. moet thans tevens mijnversperringen opsporen en de vew. hiervoor waarschuwen.

3. Afwijkende inzichten.

Den laatsten tijd gaan er in Frankrijk stemmen op, die zich verzetten tegen de, hiervoor uiteengezette opvattingen omtrent de nauwe samenwerking tusschen vew. en infanterie.

Zoo lezen wij in de „Revue d'infanterie” van Dec. 1935,; „On peut travailler au profit direct et immédiat de l'infanterie sans le précéder pas à pas, sans l'accompagner; il suffit pour cela d'agir contre les armes ennemies qui, dans le même moment risquent d'enrayer sa progression.”

De schrijver wil daartoe, dat de vechtwagens bij het inzetten van den aanval der infanterie hun wapenwerking doen gevoelen in een strook ter diepte van 800—1000 m.

Daar Frankrijk echter tal van jaren ingesteld geweest is op de uiteengezette aanvalswijze, een aanvalswijze die wordt weerspiegeld door het materieel (traag, zwaar gepantserd), is een verwezenlijking van deze gedachte voorshands niet te verwachten.

Voorts ziet men in Frankrijk de mogelijkheid onder de oogen, het inzetten der vew. uit te stellen tot de inf. in de stelling is doorgedrongen en de rechtstreeksche steun op losse schroeven komt te staan. Dit streven moet wel voornamelijk zijn oorzaak vinden in de steeds toenemende vrees voor den vechtwagenafweer. Immers door een dergelijk optreden wordt een zeer groot deel van den vechtwagensteun prijs gegeven. In het ontmoetingsgevecht evenwel, waarbij de vechtwagensteun in eerste instantie wellicht kan worden ontbeerd, kan een dergelijk optreden der vew. de moeilijkheid van de samenwerking inf.—art. tijdelijk overbruggen.

D. DE UITVOERING VAN DEN AANVAL VOLGENS DUITSCHE OPVATTINGEN.

1. **Beginselen.**

„Die Panzerregimenter sind die stärkste Angriffswaffe, ohne die kein Heer seine aufgaben gegenüber einem neuzeitlich bewaffneten Gegner lösen kann.

Charakteristisch für Panzerregimenter ist die Verbindung von stärkster Feuerkraft unter Panzerschutz mit hoher Beweglichkeit im Gelände. Diese Eigenschaften sind das Kriterium für Stoss- und damit Angriffskraft. Ihr Einsatz kann im *zusammenwirken mit Waffen aller Art* erfolgen.

Hier wie überall Kampf in der Bewegung *unter voller ausnutzung der geschwindigkeit* anstreben. Kampfwagen können *Gelände erobern, aber nicht behalten.*

Vorbrechen im Angriff über Sturmausgangsstellung der eigenen Infanterie hinweg, die ihnen dann folgt.

Wellenweises Vorgehen wegen Tiefengliederung der feindlichen Abwehrmittel notwendig.

Hauptkampflinie muss durchstossen, rückwärtige Widerstandsnester müssen überrannt, feindl. Art. muss ausser Wirkung gesetzt werden. Ohne die Kampfwagen, die ihre *volle geschwindigkeit ausnutzen*, an die Infanterie zu binden, werden sie so eingesetzt, dass sie der Infanterie im entscheidenden Augenblick vorhelfen." (Lt. kol. NEHRING „PANZER UND MOTOR IM HEERE" in „JAHRBUCH DES DEUTSCHEN HEERES" 1936).

Opdrachten voor de vechtwagens zijn hierbij:

a. Onderdrukken of vernietigen van de vijandelijke lichte en zware inf. wapenen;

b. „Vorstoss" tegen de vijandelijke art., om haar, tegen de inf. gericht, vuur te verlammen;

c. Beide, dit is slechts mogelijk bij het inzetten van sterke vew. verbanden;

d. Ondersteuning van den inf. aanval in de diepte.

Aan Duitse zijde is toebedeeling van vechtwagens aan het bataljon uitzondering, zulks op de volgende gronden.

In den aanval kan een bataljon in den regel slechts dan door vechtwagens worden gesteund, wanneer het in het zwaartepunt wordt ingezet. Daar in het algemeen slechts een massalen inzet van vechtwagens resultaten oplevert, is het inzetten van een comp. vew. niet voldoende. Het aanvalsvak van twee of meer vew. compn. overtreft dat van één, in het zwaartepunt aanvallend, batal-

jon. Daaruit volgt, dat de vechtwagens niet den aanval van het bataljon, doch dien van het regiment ondersteunen. De regeling voor het inzetten geschiedt dus niet door den B.C., doch ten minste door den R.C. zoo niet door den D.C.

De *aanvalsdoelen*, die zoo mogelijk voor de inf. en de vew. dezelfde zijn, worden vóór den aanval vastgelegd, *onverschillig of de aanval van beide wapens al dan niet uit dezelfde richting wordt uitgevoerd.*

Het is bij de bespreking der Duitse opvattingen niet noodig een verschil te maken tusschen een aanval op een al of niet krachtig georganiseerde verdedigingsstelling. De aard van den weerstand heeft slechts invloed op de soort vew., welke worden ingedeeld, doch niet op de methode in het algemeen.

De bespreking van bevelvoering, indeeling, opmarsch en gevechtsaanraking kan hier buiten beschouwing blijven, daar deze, voorzoover niet reeds op verschillen werd gewezen, vrijwel overeenkomen met de Fransche opvattingen.

Van de gereedstelling af loopen de opvattingen echter scherp uiteen.

2. Groepeerling.

De vew. worden in de uitgangsstelling in breedte en diepte opgesteld, op veiligen afstand achter de inf. uitgangsstelling.

De vew. verbanden treden op in g o l v e n.

1e Golf. Het aantal Compn. (Sn.) is afhankelijk van de breedte van het aanvalsvak en de uitgebreidheid van het doel. Taak: met groote snelheid, zonder acht te slaan op de vijandelijke infanterie vuurorganen, doorstooten tot de vijandelijke artillerie.

2e Golf. Deze wordt gevormd, hetzij door het tweede echelon der vew. vóór compn., hetzij door het voorste echelon van vew. compn. in tweede linie. Taak: doordringen in vijandelijke weerstandstrook tot alle organen, welke direct invloed kunnen uitoefenen op den aanval (dus als regel strook der vijandelijke vóórcompn.).

3e Golf. Compn. tweede linie. Taak: oprukken tot de vijandelijke frontlijn.

3. Verloop van den aanval.

1e Phase. Vechtwagengolven breken *achtereenvolgens* met groote snelheid (15 km) uit en rukken naar hun doel op.

2e Phase. „Während so in 4—5 km Tiefe alle feindl. Kräfte im Nahkampf gefesselt sind, bricht eigene Infanterie vor.“

De inf. verlaat dus eerst de uitgangsstelling nadat de 1e golf der vew. de vijandelijke art. kan hebben bereikt. Het tijdsverschil tusschen de oogenblikken van vertrek moet daartoe nauwkeurig worden berekend, welke berekening uiteraard zeer speculatief is.

De voorste golf richt zich tegen de Btn. der vijandelijke art. en neemt het gevecht op met reserves en vijandelijke vew.

De 2e golf rukt zoo spoedig mogelijk op naar de stoplijn of naar de tusschen vóórcompn. en stoplijn verdedigde terreindeelen.

De 3e golf blijft nauw samenwerken met de infanterie.

Zoodra een doorbraak aanstaande is, rukken de vew. éenheden in reserve snel op om aan het uitbuiten van het succes mede te werken.

Overigens kan worden verwezen naar hetgeen voorafging.

4. Samenwerking met andere wapens.

Het is duidelijk, dat deze aanvalsmethode diep ingrijpt in *de taak der art.*

Door de groote dieptewerking der vew. is het afgeven van art. vuur in het aanvalsvak na het uitbreken van de vew. vrijwel uitgesloten.

De taak van de art. beperkt zich dan ook tot:

een korte inleidende beschieting (rookschermen en opruimen van mijnen); het krachtig onder vuur nemen van die frontdeelen, waarop geen hoofdaanval wordt uitgevoerd; het leggen van beschermende vuren op de flanken van het aanvalsvak, voornamelijk op die punten, vanwaar tegenaanvallen met vew. of (en) inf. zijn te verwachten.

In verband hiermede gaan in Duitschland zeer bevoegde stemmen op, die bepleiten bij de artillerie het zwaartepunt meer te leggen op de zware art., aangezien de vew. een deel der taak van het lichte veldgeschut over heeft genomen. Naar verluidt is reeds besloten in de D.A. het vlakbaan-veldgeschut geheel te vervangen door 10,5 hw.

Voor wat betreft *infanterie* en *vliegtuigen* kan naar het voorgaande worden verwezen. Het actief deelnemen door vliegtuigen aan den vechtwagenaanval wordt aan Duitsche zijde sterk op den voorgrond gesteld.

5. De kans van slagen van den Duitschen vew. aanval.

De Duitsche aanvalsmethode is slechts mogelijk: bij het krieken van den dag of bij uitgebreide toepassing van rookschermen; indien de uitgangstelling zeer nabij de vijandelijke frontlijn is gelegen (om de gedachten te bepalen 500 m en minder); indien de verrassing ook anderszins is verzekerd (vliegerwaarneming).

Omtrent het nut van *rookmaskeeringen*, is men het in de literatuur echter niet onverdeeld eens. „Wenn es sonach schon bei klaren Wetter für die Kampfwagenbesatzung schwer ist, sich im Gefecht zurechtzufinden, so ist dies noch weit mehr bei natürlichem und künstlichem Nebel der Fall. Die Vernebelung nützt mehr dem Verteidiger als dem Angreifer. Der Kampfwagen wird im Nebel in der Regel nicht als erster zum Schuss kommen, weil er selbst im Nebel zuerst gesehen wird.”

De Duitsche methode is ongetwijfeld stoutmoedig.

Een dergelijk optreden wordt, behoudens voor wat betreft de 1e golf, naar wij zagen, ook aan Fransche zijde gepropageerd. Het optreden van de 1e golf geef ik, tegenover een goed georganiseerden tegenstander, weinig kans van slagen. Naar mijn meening zal slechts een enkele wagen kans zien onmiddellijk de hws. te doorschrijden, *tenzij de verdediger niet beschikt over voldoende en goede afweerwapenen.*

Bij het ontmoetingsgevecht, waarbij den verdediger den kans wordt ontnomen zijn afweer grondig te organiseren, moet echter met een dergelijken stoutmoedigen aanval ernstig rekening gehouden worden. Heeft de verdediger daarentegen den tijd gehad zijn stelling grondig voor te bereiden, dan verwacht ik, dat de 1e en 2e golf dusdanig zullen worden geremd, dat het optreden der vew. over groote diepte, op het uur van aanval der infanterie is uitgesloten. De Duitsche aanval zal dan de Fransche methode onder **b** ontwikkeld, zeer dicht benaderen.

6. Afwijkende inzichten.

Evenals aan Fransche zijde opgekomen wordt tegen tē groote voorzichtigheid, waarschuwt men aan Duitsche zijde tegen tē groote stoutmoedigheid.

Ir. W. BRANDT, in den Chaco-oorlog commandant van een Boliviaansche tankafdeeling, wijst in het „Militär Wochenblatt” bij herhaling op den geweldigen moreelen en physieken druk, welke in het gevecht op de be-

manning van een vew. rust. De capaciteit van dit personeel wordt n.z.m. in Duitschland overschat.

Velen betwijfelen of de vew. de voornaamste taken der art. en inf. kan overnemen.

„Die Hauptlast des Kampfes trägt aber nach wie vor die Infanterie. Sie muss erobern verstehen.“ (Gen. der art. b. d. LUDWIG „GEDANKEN ÜBER DEN ANGRIF IM BEWEGUNGSKRIEG“, „Mil. Wiss. Rundschau“, 1936, Heft 2).

E. NABETRACHTING.

Zullen in den oorlog van morgen de aanvallen worden uitgevoerd zooals hiervoor werd uiteengezet?

Niet gaarne zou ik hierop een bevestigend antwoord geven. Voorgaande uiteenzettingen gaven slechts de thans heerschende opvattingen weer. De vew. tactiek en techniek verkeerden nog in volle ontwikkeling. De ervaringen in den wereldoorlog opgedaan met vechtwagens, zijn slechts een begin geweest. De ontwikkeling van den vechtwagen en van den afweer daartegen kan voor het gebruik van vechtwagens telkens nieuwe mogelijkheden openen, doch tevens daaraan groote moeilijkheden in den weg leggen. Wil men zich een beeld scheppen „womit uns unsere Feinde beglücken wollen,” dan is het zaak deze ontwikkeling nauwlettend gade te slaan.

De ontwikkeling en toename aan Fransche zijde van den snellen vew., welke voorloopig nog voornamelijk zijn plaats vindt in de gemotoriseerde en gemechaniseerde groote eenheden, kan aanleiding zijn de groote voorzichtigheid prijs te geven. De ontwikkeling van den pantserafweer kan anderzijds den Duitscher tot grootere voorzichtigheid nopen.

BEOEFENING VAN HET TUCHTRECHT IN DE WEERMACHT

Van de op onze October-prijsvraag ingekomen antwoorden beoordeelen wij dat van den eerste-luitenant van het 3de Halfregiment huzaren G. F. IMMINK als het beste. Wij hebben het genoegen gehad aan genoemden officier het in uitzicht gestelde boekwerk „*De practijk van het militaire tucht-recht*” in 2 deelen, met de daarop verschenen 4 aanvullingsbundels, toe te zenden.

Eervol vermeld verdienen te worden de antwoorden van:

kapitein der infanterie W. P. LANDZAAT, toegevoegd aan den Inspecteur van den geneeskundigen dienst der landmacht;

kapitein der Grenadiers P. WEEDA;

kapitein P. T. A. GOOSSENS van het 2de Regiment veldartillerie; eerste-luitenant-adjutant L. C. ONDERSTAL van Staf I A. Brig., reserve-eerste-luitenant C. A. DE BRUYN van het vrijwillig landstormkorps luchtwachtdienst, eerste-luitenant der Jagers L. T. F. J. S. VAN EMBDEN, eerste-luitenant A. STUIVENBERG van het 2de regiment veldartillerie en eerste-luitenants der infanterie P. J. M. EVERS en J. W. G. CORNET, beiden deelnemers aan den cursus voor meer uitgebreide rechtskennis.

Wij laten het antwoord van den luitenant IMMINK hieronder volgen:

Eerst wil ik gaarne de zes dienstplichtigen, die medereden, daarna den autobestuurder afzonderlijk in beschouwing nemen.

Wanneer militairen geen gebruik maken van een vervoermiddel, waarvan een vaste dienstregeling bestaat (bijv. spoor, tram of autobus), begeven zij zich op gevaarlijk terrein. Immers bij bovengenoemde openbare middelen van vervoer kunnen zij het uur van vertrek om op tijd in hun garnizoen te kunnen terugkeeren nauwkeurig vaststellen. Ontstaat er nochtans op de een of andere wijze stagnatie in dien dienst, dan kan hier dikwijls een stuk van overtuiging afgegeven door den stationschef of conducteur van dienst zijn bij het te houden onderzoek door den compagnies- of overeenkomstigen commandant.

Maakt een militair gebruik van een ander vervoermiddel, bijv. van rijwiel of auto, dan behoort hij zich rekenschap te geven van het feit, dat hij bij een voorkomende „panne” toch nog bijtijds zijn garnizoen zal moeten bereiken.

Aan de hand van deze overweging zal hij zijn vertrekuur moeten vaststellen. Een allereerst begrip van tucht moet voor iederen militair zijn, dat hij alles doet wat in zijn macht is, om op tijd te zijn. De zes dienstplichtigen hadden in het onderhavige geval met den autobestuurder een zoodanig uur van vertrek moeten afspreken, dat een ieder toch nog bijtijds het garnizoen had kunnen bereiken, desnoods met een ander vervoermiddel, indien de auto onverhoopt niet op tijd zou zijn. Dit is niet geschied en ze zijn dus allen strafschuldig. De strafmaat zal voor een ieder grootendeels afhangen van het uur van terugkomst en van de wijze waarop zij zich naar het garnizoen hebben begeven.

Wat de autobestuurder betreft, deze verkeert onder andere omstandigheden.

Hij heeft als bestuurder bijzondere verantwoordelijkheid, daar hij op zich heeft genomen, bijtijds de dienstplichtigen in hun verschillende woonplaatsen af te halen. Is hij niet op tijd, dan stelt hij de meergenoemde dienstplichtigen aan bestraffing bloot. Uit de ter beschikking staande gegevens blijkt niet of hij zijn kameraden nog bijtijds had kunnen waarschuwen, toen de auto defect was. Dit zou bij de bepaling van de strafmaat uiteraard van grooten invloed kunnen zijn.

Maar in elk geval blijkt uit het feit, dat hij eerst Zondagavond bemerkte dat de auto defect was, dat hij het met zijn verantwoordelijkheidsgevoel tegenover zijn kameraden niet al te nauw heeft genomen. Was dit wel het geval geweest dan had hij op zijn minst eenige uren vóór het door hem vastgestelde uur van vertrek de auto moeten nazien.

Voor zijn onkameraadschappelijke gedrag zou ik hem straffen.

Tot zoover luitenant IMMINK, wiens beschouwingen aan volledigheid zouden hebben gewonnen, indien ook aandacht ware gewijd aan de omschrijving van de strafredenen.

Wij geven daarom gaarne plaats aan de strafredenen, zooals die zijn geformuleerd door den kapitein GOOSSENS:

a. De bestuurder.

Lichtvaardig de verantwoordelijkheid op zich genomen, om met een auto — welke hij met een zestal andere dienstplichtigen voor gemeenschappelijke rekening had gehuurd en waarbij hij als bestuurder zou optreden — deze dienstplichtigen, die in het genot van bewegingsvrijheid waren, van en naar het garnizoen te vervoeren, waarbij het plan voor den terugrit zoodanig zorgeloos was opgemaakt, dat toen hij dit — door omstandigheden buiten zijn wil (het

defect raken van de auto) — niet ten uitvoer kon leggen, de overige dienstplichtigen resp. 8 à 12 uren te laat in de kazerne terugkeerden; voorts gehandeld in strijd met de goede kameraadschap, door geen enkele poging in het werk te stellen, om te trachten het vervoer alsnog met een ander vervoermiddel te doen plaats hebben, doch zijn kameraden in den steek gelaten, teneinde de zekerheid te hebben zelf op tijd in de kazerne terug te zijn.

b. De 6 overige dienstplichtigen.

Met eenige andere dienstplichtigen een overeenkomst aangegaan om in een voor gemeenschappelijke rekening gehuurde auto, welke door een dier dienstplichtigen bestuurd zou worden, met bewegingsvrijheid te gaan en daarvan terug te keeren, waarbij geen rekening werd gehouden met de mogelijkheid, dat het vervoer door omstandigheden buiten hun wil niet op de afgesproken wijze zou kunnen plaats hebben, en tengevolge van dit verzuim, toen de terugrit wegens een defect aan de auto niet kon geschieden uren te laat in de kazerne teruggekeerd.

Tenslotte laten wij volgen een aan de practijk ontleende beschouwing uit het antwoord van den kapitein LANDZAAT:

Indien dit euvel grootere afmetingen aanneemt, kan ik mij zelfs het geval indenken, dat een regimentscommandant het verbod uitvaardigt van het terugkeeren van bewegingsvrijheid anders dan met een openbaar middel van vervoer.

Als voorbeeld diene, dat toen het 7e Regiment infanterie, dat nagenoeg geheel uit Amsterdammers bestaat, in 1922 werd overgeplaatst naar Harderwijk, vele dienstplichtigen per gehuurde vrachtauto of boot met bewegingsvrijheid naar Amsterdam gingen, door verkeerde afspraken of te laat komen van chauffeurs herhaaldelijk na het vastgestelde uur in de kazerne terugkeerden, terwijl bij vergunning tot terugkeer met eerste reisgelegenheid velen in den nacht van Zondag op Maandag per rijwiel terugkeerden, weliswaar op tijd in de kazerne aanwezig waren, doch niet in staat bleken hun dienst naar behooren te verrichten.

L.O. 1936, nr. 287.

Voor zoover wellicht twijfel mocht hebben bestaan of de officier van kazernepiket is te beschouwen als „bevelhebber van eenige wacht” in den zin van art. 129 W. v. M. S., is deze thans opgeheven door bovenaangehaalde legerorder, waarin de Minister van Staat, Minister van Defensie a.i., den Advocaat-Fiscaal voor de zee- en landmacht gehoord, ter kennis brengt, dat de eerstgenoemde functionaris, als bevelhebber van alle kazernewachten, bij schending van dienstplichten valt onder de strafbepaling van het vierde lid van art. 129 W.v. M. S.

Wij verwijzen den belangstellenden lezer voor het overige naar het derde lid van aant. 2 ad art. 26 R. K. in „*De practijk van het militaire tuchtrecht*”.

Verschenen is aflevering 3 (November) van deel XXXII van het Militair-Rechtelijk Tijdschrift.

Gebrek aan plaatsruimte noodzaakt ons de bespreking van den belangwekkenden inhoud uit te stellen.

MILITAIRE MAATREGELLEN VAN DEVENTER IN 14DE EEUW

DOOR G. J. DOORNINK

Reserve- Kapitein 19 R.I.

De Vesting.

Om een oplossing te vinden voor een onbevredigd gevoel in zekere technische kwestie, stelde ik een archivalisch onderzoek in. Het zeer rijk voorziene Oud-Archief van de Gemeente Deventer bracht een schat van wetenswaardigheden aan den dag, waarvan ik een deel onder bovenstaanden titel onder de aandacht van de lezers van „De Militaire Spectator” wil brengen.

Het onbevredigd gevoel was van waterstaatkundigen aard en hield verband met het onnatuurlijk aanzien van de Schipbeek, die, zooals bekend, langs de zuidgrens van Overijssel is gelegen. Dit op zichzelf is niets bizonders, wel is het bevreemdend, dat deze beek op vele plaatsen niet op de laagste plaats in het terrein ligt. Het niveau bij Deventer bv. ligt eenige meters boven de aangelegen landen, die geleidelijk naar den IJssel afloopen, terwijl de beek zelf langs den hoogen kant blijft voortloopen. Ook verder stroomopwaarts vertoont zij dikwijls dat zelfde aspect. Het is hier niet de bedoeling het ontstaan van de Schipbeek te beschrijven, waarvoor hier verwezen wordt naar de Verslagen en Mededeelingen van de Vereeniging tot Beoefening van Overijsselsch Regt en Geschiedenis, 51ste stuk. (Uit de geschiedenis van de Schipbeek).

De gegevens, waaruit deze verhandeling is opgebouwd, zijn voor een groot deel ontleend aan de zgn. Cameraarsrekeningen van Deventer, die sedert 1337 vrijwel volledig bewaard zijn gebleven. In die rekeningen werden alle inkomsten en uitgaven der stad geboekt met een omschrijving der posten.

De gevolgtrekking uit deze langdurige studie moge hier thans volgen.

Deventer is een zeer oude nederzetting, die in het midden der 8ste eeuw zoo belangrijk was, dat LEBUINUS er het Christendom kwam prediken. In de 13de eeuw omvatte de stad het Berg- en Kerkhofkwartier, en was aan alle zijden versterkt. In het laatst van die eeuw of in het begin van de volgende werd de stad vergroot met het tegenwoordige Nieuwstraat kwartier. Ondanks zijn nieuwklinkenden naam heeft deze straat dus al een eerbiedwaardigen ouderdom. De uitleg van de stad wordt niet alleen bevestigd door deze naam doch ook door den veelzeggenden naam Graven, grensstraat tusschen beide wijken en sedert dien gedempt. Aan de Engestraat, die in het verlengde ligt van de Graven werd in het midden der 14de eeuw nog een vestingstoren vermeld, tevens lag er in de onmiddellijke nabijheid toen nog een stadsgracht. (Cameraarsrekeningen 1344, 1345, 1346). Op kaart no. 1 werd deze grens met een stippellijn aangegeven.

Bij het ontleiden van de betreffende posten uit de oudste rekeningen komt men tot de gevolgtrekking, dat in het midden der 14de eeuw deze uitleg vol-

tooid was. We lezen er dat in de voorgaande jaren wallen, muren en poorten werden versterkt, terwijl er nieuwe wallen en grachten werden bijgemaakt, bovendien werden op sommige plaatsen palissaden aangebracht.

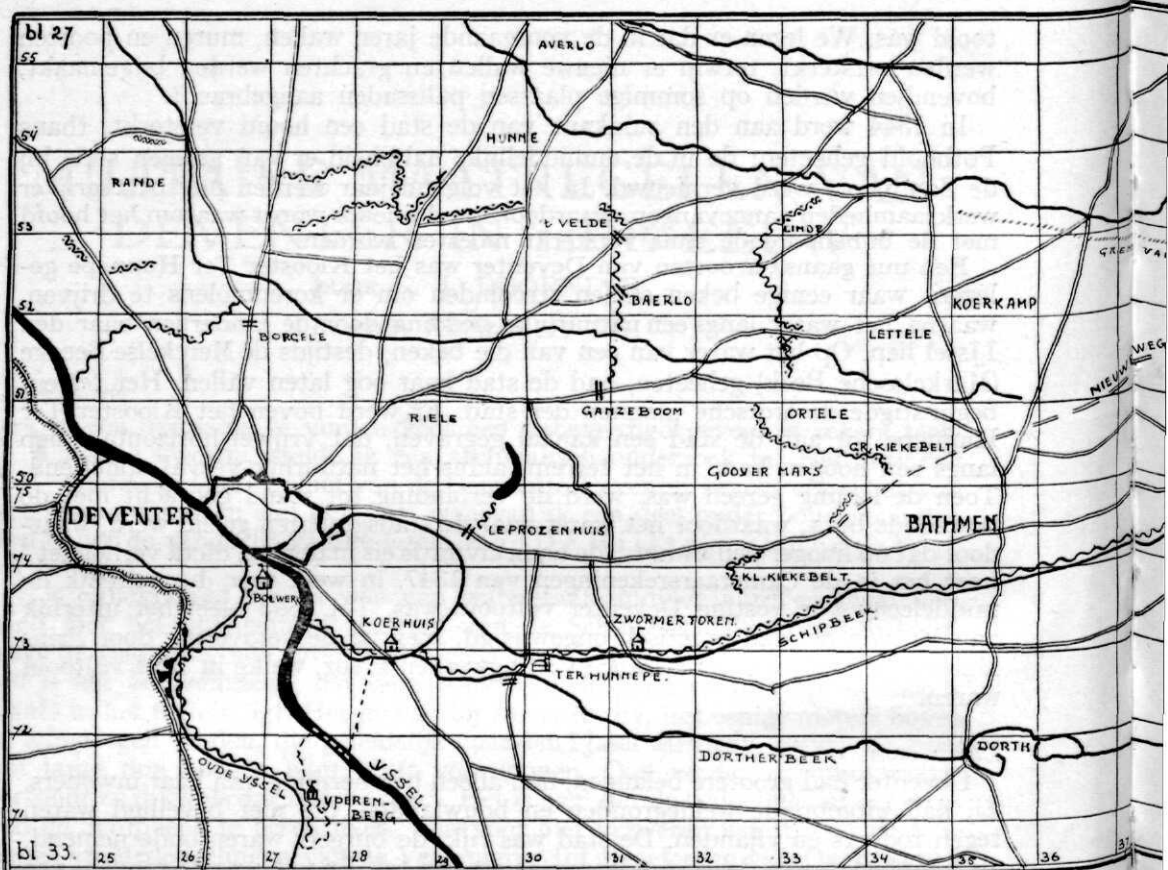
In 1344 werd aan den zuidkant van de stad een hoofd versterkt, thans Pothoofd geheeten; de in de onmiddellijke nabijheid er van gelegen sluis bij de Zandpoort werd vernieuwd. In het volgend jaar werden nog belangrijker werkzaamheden aangevangen, waardoor het duidelijk wordt waarom het hoofd met de bijbehorende sluis versterkt moesten worden.

Een uur gaans ten oosten van Deventer was het Klooster Ter Hunnepe gelegen, waar eenige beken samen stroomden om er korenmolens te drijven, waarna het water langs een natuurlijke bedding door de landerijen naar den IJssel liep. Op het water van een van die beken, destijds de Merckelse Beecke (Markelosche Beek) geheeten, had de stad haar oog laten vallen. Het terrein begunstigde de trotsche plannen der stad. Er werd boven het Klooster Ter Hunnepe tot aan de stad een kanaal gegraven, dat vrijwel horizontaal liep langs een hoogen kant in het terrein, aldus het natuurlijk verval opheffend. Toen de leiding gereed was, werd de verbinding tot stand gebracht met de bestaande beek, waardoor het water naar de stadsgrachten geleid werd, waardoor dat op hooger peil kwam: „de aqua civitatis eis maiorata, dicta verhoghet” heet het in de Cameraarsrekeningen van 1347, in welk jaar dus feitelijk de middeleeuwsche vesting Deventer voltooid was. Tot 1593 bleef het uiterlijk aanzien van de stad practisch ongewijzigd, toen na de verovering door Prins Maurits de stad haar renaissance vestingwerken kreeg, welke in 1621 voltooid waren.

Landwerken.

Deventer had grootere belangen, dan alleen bescherming van haar inwoners. Zij had uitgebreide weidegronden en bouwlanden, die niet beveiligd waren tegen roovers en vijanden. De stad was rijk, de burgers waren ondernemend, als kooplieden van de Hanze waren ze zeer in tel. Er viel wat te rooven, vee uit de weiden, koopwaar van de handelskaravanen, die vooral tijdens de 5 jaarmarkten in grooten getale naar Deventer kwamen. Ook hiertegen werden maatregelen beraamd, waarvan de uitvoering uit de Cameraarsrekeningen blijkt. Gedurende vele jaren werden graafwerkzaamheden verricht, die geen verband hielden met die voor het omleggen der beek. Behalve door beroepsgravers groeven ook de burgers der stad straatsgewijze om beurten. Van stadswege werd hun spijs en drank verstrekt. Uit den aard der verrichte werkzaamheden valt af te leiden, dat men landwerken aanlegde.

Landwerken dienden ter bescherming van het land van een landstreek of van een bepaald stadsgebied tegen invallen van roovers of van vijanden. Geheele landstreken werden, voor zoover moerassen en andere hindernissen geen natuurlijke grenzen vormden beschermd tegen ongewenschte bezoekers. Landwerken moeten worden beschouwd als moeilijk doorschrijdbare hindernissen. Het uiterlijk aanzien was verschillend en afhankelijk van plaatselijke terreinsgesteldheid. Aan één eisch moesten ze echter alle voldoen, nl. ze moesten een versperring vormen, waardoor moeilijk heen te komen was. Soms waren het wallen met slooten, soms alleen slooten, dubbele slooten, doch meestal was er een dichte beplanting aangebracht, waarvan de takken dooreen gevlochten waren. Een bekend voorbeeld beschrijft JULIUS CAESAR in zijn Gallicche Oorlog. nl. de dicht beplante en doorvlochten omheining om het gebied der Nerviers (C Julii Caesaris De Bello Gallico Commentarius II cap 17).

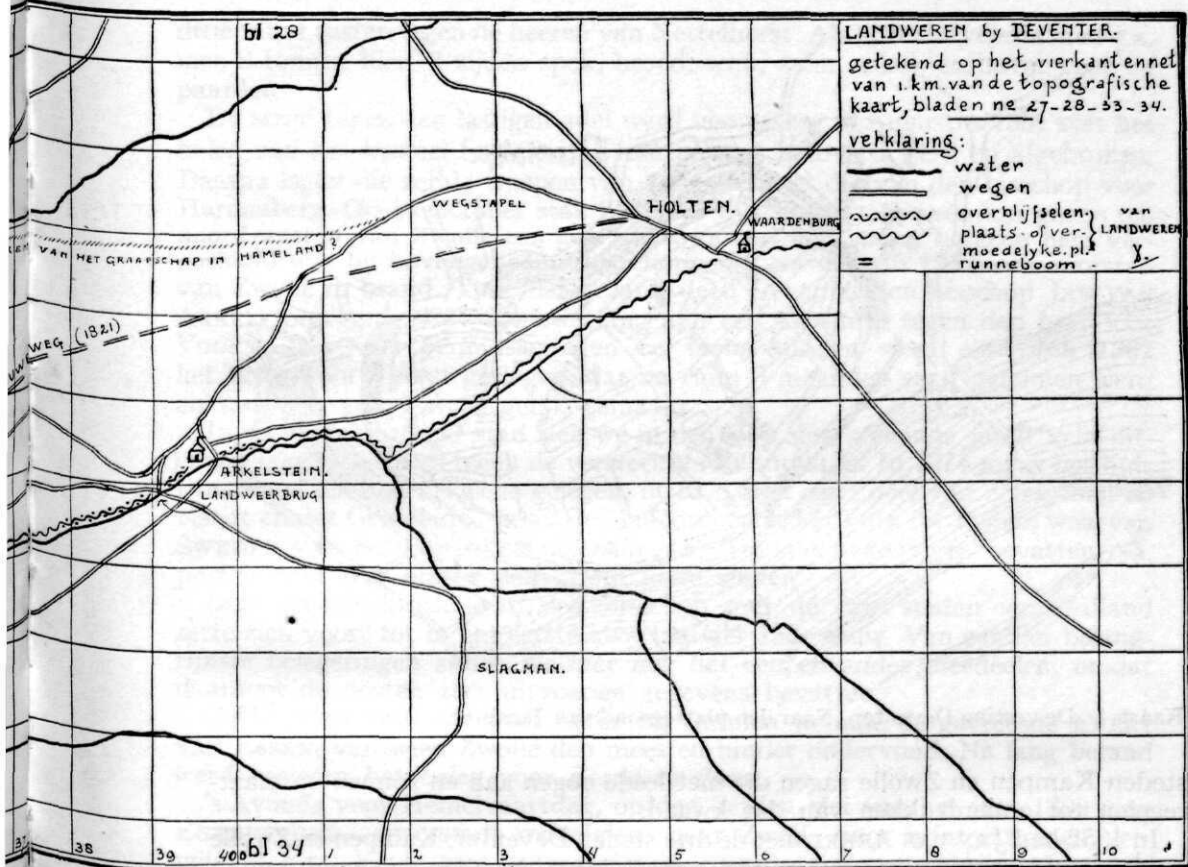
Kaart 2. Landweren

Dergelijke landweren werden door Deventer aangelegd om het stadsgebied en toen de krachtige en voortvarende JAN VAN ARKEL bisschop te Utrecht geworden was, wist de magistraat van Deventer te bewerkstelligen, dat met bisschoppelijke hulp het land van SALLAND eveneens van dergelijke versperringen werd voorzien. Van Deventer tot Holten, dat is over een afstand van ongeveer 20 km, werd een landweer aangelegd. (kaart 2).

Aangezien het de bedoeling was de veiligheid van het gebied te verhoogen, niet om er een Japansche afsluiting van te maken, waren er toegangswegen tot het beveiligde gebied, welke bij den doorgang der landweren afgesloten konden worden met behulp van dubbele slag- of sluitboomen, zgn. ronneboomen. Bij den toegang van de belangrijkste handelswegen waren versterkte huizen gebouwd, zooals bij Holten de Waardenburg, bij Bathmen de Arkelstein, en bij Colmschate de Zwormertoren. De toegang tot het onmiddellijke stadsgebied van Deventer uit het zuiden werd beveiligd door het Koerhuis, waar, door middel van een korf aan een mast (tobberode), seingemeenschap met den wachter op den toren mogelijk was.

Met het aanleggen van de Sallandsche landweren is men tot het eind der 14de eeuw bezig geweest.

Eeuwen lang heeft de landweer haar diensten bewezen, in tijden van nood

ndweren bij Deventer.

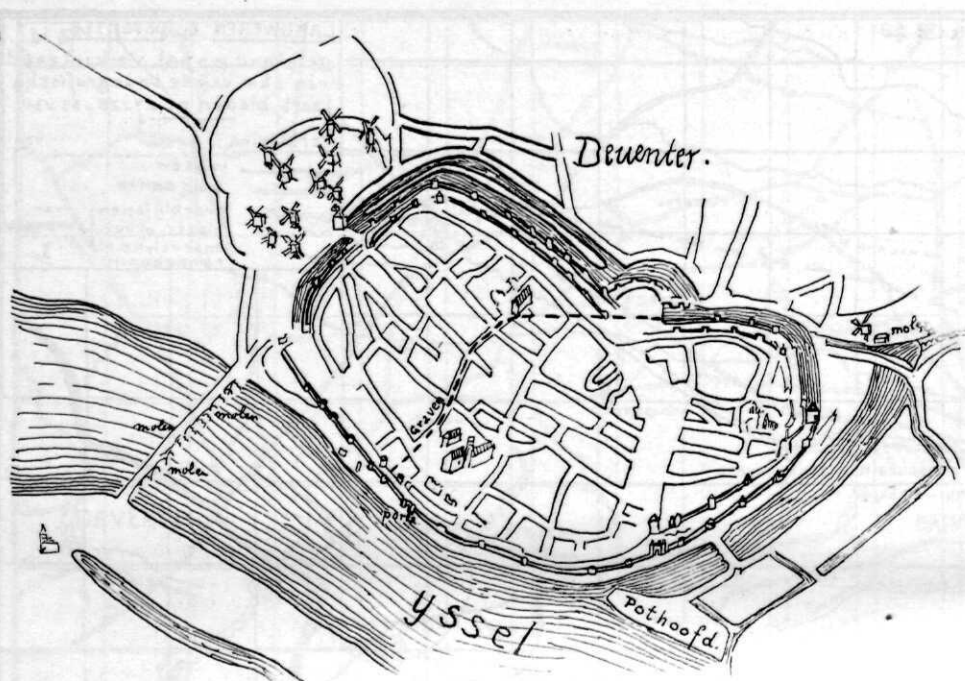
werd zij goed onderhouden, in tijden van langdurige rust werd er niet naar omgekeken en werd er clandestien veel hout gehakt, waarop echter zware straffen stonden. Zoo lezen we nog in een landbrief voor Overijssel van DAVID VAN BOURGONDIË bisschop te Utrecht (1456—1497):

Item, wie die landwere brecke, schennende off te daer inne houwe, die salt sijn rechterhandt ghebroken hebben

Voor belangstellenden, die dieper op deze aangelegenheid willen ingaan verwijs ik naar de Verslagen en Mededeelingen van de Vereeniging tot Beoefening van Overijsselsch Regt en Geschiedenis, 52ste stuk (Landweren bij Deventer).

Razzia.

Deventer's vestingwerken voldeden aan den eisch des tijds, de landweren beveiligden het land zoo goed mogelijk. Doch er was meer noodig. Het was op het land niet veilig. Er waren sterke roofnesten, waar de ridder zich met zijn helpers terugtrok na gemaakten buit. De trekkende koopman van de Hanze werd dikwijls uitgekleeft, hetgeen niet bevorderlijk was voor een rustige ontwikkeling van den handel. Niet alleen Deventer, doch ook de beide andere

Kaart 1. De vesting Deventer. Naar den plattegrond van Jacob van Deventer (\pm 1550).

steden Kampen en Zwolle zagen dit met leede oogen aan en zonnen op maatregelen tot onderdrukken van dat kwaad.

In 1352 had JAN VAN ARKEL met de drie steden Deventer, Kampen en Zwolle een verbond gesloten voor den tijd van 3 jaren, waarbij niemand buiten gemeenschappelijke toestemming en voorkennis een stad of burcht of huis in Salland mocht versterken, behoudens enkele bevoorrechte heeren aan wie de bisschop verplichtingen had. Gebeurde dit toch, dan zouden zij dat gezamenlijk met geweld beletten.

Deze belangrijke overeenkomst spiegelt zich in de Cameraarsrekeningen af, waar we telkens lezen, dat „onzerstads misselgier” (= messenger = boodschapper) was uitgezonden, „omme die tymmeringe te besien, die men daer maken soelde”. Later blijkt dan, dat die tymmeringe (= kasteel) door de stad werd afgebroken, meestal na voorafgaand beleg.

Hier moge een bloemlezing volgen uit de posten der Cameraarsrekeningen, die op den roovenden adel betrekking hebben.

In 1352 zond Deventer een patrouille uit om ARNOLD SCONEVRIEND en DIRK VAN BAKERWEERD op te sporen, beiden werden gesnapt. Het volgend jaar werd Holten door de heeren van Vorden bezocht om te plunderen en te branden. De magistraat zag zich verplicht de heeren JOHAN TER BANE, GIJSONIS LANSINC en GOSWIN VAN BAKERWEERD te vervolgen. In 1354 lagen de stadstroepen bij Baerlo en Colmschate in een hinderlaag. Op de Veluwe werd een klopjacht gehouden. In de volgende jaren werden deze achtervolgingen geregeld voortgezet met als bekroning een expeditie tegen de Nettelhorst bij Lochem, dat genomen werd. De overwinning werd na terugkeer in Deventer gevierd met wijn en bier. In 1360 was de stad genoodzaakt een tweede expe-

ditie uit te rusten tegen de heeren van Nettelhorst. Als lijftocht voerde men o.a. mee 8 tonnen bier, 2 zijden spek, brood, wijn, zalm, schol, en haver voor de paarden.

De strijd tegen den lastigen adel werd voortgezet in Augustus 1361 met het beleg van het kasteel Saterlo in Twenthe, dat veroverd werd en afgebroken. Daarna lagen die zelfde troepen van Deventer met die van den bisschop voor Hardenberg. Op 14 October stak ZWEDER VAN VOORST, die een uur gaans ten noord-westen van Zwolle een zeer sterk kasteel had staan, hetgeen hem veroorloofd was bij bovengenoemd bisschoppelijk besluit van 1352, een voorstad van Zwolle in brand. Twee dagen later deed Deventer den bisschop JAN VAN ARKEL toezegging voor medewerking aan een expeditie tegen den heer VAN VOORST. Na veel beraadslagingen en toebereidselen werd eind Juli 1362 het beleg voor Voorst geslagen, dat na ruim 3 maanden eerst genomen werd en met den grond werd gelijk gemaakt.

In de rekeningen der stad zien we in den loop der komende jaren vele uitgaven voor expedities tegen de versterkte roofburchten. In 1374 tegen het huis Duistervoorde onder Twello gelegen, in 1375 trok een „deel van Schepenen en Raedt en der Gemeynthe” naar Hellendoorn, naar het huis Ter Molen, waarvan SWEDER VAN SCULENBORCH eigenaar was. De stadsrekeningen bevatten o.a. posten voor teer om er den brand in te steken.

Deze kasteeltocht van den bisschop met de drie steden van Salland zette zich voort tot in het eerste kwartaal der 15de eeuw. Van een der belangrijkste belegeringen zullen we hier nog het een en ander meedeelen, omdat daarover de posten zeer uitvoerige gegevens bevatten.

Op het zeer sterke kasteel Eerde bij Ommen woonde de gevreesde EVERT VAN ESSEN, van wien Zwolle den meesten hinder ondervond. Na lang beraad werd besloten het beleg voor Eerde te slaan.

's Avonds voor Hemelvaartdag, op den derden Mei van het jaar 1380 ging EGENBERGHE „onzerstads misselgier” naar Zwolle voor informaties en vervolgens naar Eerde met ontzeggbriefven, met de oorlogsverklaring dus. Alle oorlogstoebereidselen waren gereed. Twee schepenen met hun bedienden waren dien dag uit Vlaanderen terug gekomen met een groote partij „donrecruyt” waarmede men 's middags had proefgeschoten. De uitslag der proef was blijkbaar zoo goed, dat men tot het beleg van het sterke Eerde kon overgaan. Een week later, op Woensdag na „St. Johansdag ante portam”, op 10 Mei, liep EGENBERGHE andermaal naar Zwolle met een brief bestemd voor de schepenen aldaar, inhoudende het verzoek om voor de noodige wagens te willen zorgen, teneinde onze kanonnen en andere zaken naar Ommen te kunnen vervoeren. Per schip was dien dag meyster DYRIC PYEL met zijn helpers en „onser stad styenbussen” naar Oldeneel tegenover Hattem aan den IJssel, onder zeil gegaan. De Deventer troepenmacht had dien dag Ommen bereikt; de schepenen, die als aanvoerder daarbij waren zonden bericht, dat men verder op Eerde aanrukte. Zij verzochten om toezending van allerlei zaken, waaraan men in het leger behoefte had. Het aanvullen van levensmiddelen viel blijkbaar niet mede, in verband met het vroege jaargetijde. Men vroeg om levensmiddelen voor acht dagen, die door Deventer in verren omtrek werden ingekocht.

Op Pinksterzondag, 14 Mei hadden twee lansknachten het geluk een bode te vangen, die brieven naar EVERT VAN ESSEN moest brengen, welke afkomstig waren van diens broer. Onmiddellijk werden afschriften daarvan naar het leger voor Eerde gezonden. Den 21sten Mei liet Deventer in Kampen, dat

zich in deze aangelegenheid onzijdig had gehouden, Drakenveldersteenen koo-
pen als munitie voor de „donrebussen”. Op 30 Mei kwam te Deventer het
bericht, „dattet ghesoent was mit EVERDE VAN ESSEN”. Het kasteel werd
geslecht, de heuvel, waar het opgestaan had, werd afgegraven.

In gepaste vreugde werd de overwinning gevierd. „Des Donderdags na sente
Nicodemusdach, vor een ame wijns, die onse stad onsen here van Utrecht
schenkede, do hi binnen onse stad ghekomen was, do dat hues tot Eerde
ghewonnen was.” (7 Juni).

JOHAN DE BEKA, een middeleeuwsch kroniekschrijver, beschreef dit beleg
als volgt:

„men dede dair voir oprichten ene grote blide, die wel 1300 pont weghens
worp ende grote steinbussen, daer men daghelix mede schoot, ende stormde
met allen dat men scieten of werpen mochte ende scaden den houten huse
niet, want die stenen steyten daer weder of oft ballen gheweest hadden, want
die stilen ende balken waren so dicke als molenstanders, mer dat steenwerf
worpen sij alle te stucken”.

lotbeschouwingen.

Bekijken we de plaats, waar Deventer landweren liet aanleggen, dan valt
het ons op, dat onze voorouders een merkwaardig juist kijk op het land
hadden. Zouden we thans om de een of andere reden veiligheidsmaatregelen
moeten nemen, dan zouden we in vele gevallen kunnen volstaan met het be-
zetten der in de middeleeuwen uitgekozen terreinpunten. De landweren, die
overall in Overijssel en in de Geldersche Achterhoek en elders, voorkwamen zijn
in den loop der laatste eeuw voor een groot deel gesloopt, hetgeen uit een oog-
punt van territoriale verdediging te betreuren valt. Het sloopen van dergelijke
wallen en walletjes vindt nog regelmatig voortgang.

De werkzaamheden door Deventer in de 14de eeuw verricht tot verbetering
der toestanden en tot handhaving van zijn positie als machtigste stad uit deze
noordelijke gewesten, de opoffering der burgers voor den aanleg der verdedi-
gingswerken vormen een voorbeeld voor deze tijden. Door zijn zelfbewust op-
treden wist Deventer zich te doen respecteeren en wist het de vriendschap te
verwerven zelfs van zijn overwonnen vijanden, die veelal later in dienst der
stad kwamen. Ware de stad minder resoluut opgetreden, zeker zou zij onder
de voet geloopen zijn. Door de ontwikkeling van de handel op Indië en door
de Spaansche bezetting dezer streken verplaatste zich de handel; dat was de
ondergang van Deventer, die hand in hand ging met de opgang van Amsterdam.

DE ARTILLERIE VOOR RECHTSTREEKSCHEN STEUN BIJ EEN AANVAL OP EEN HWS.

(Staflad 1 : 50.000, Breda, uitgave 1921)

DOOR G. J. LE FÈVRE DE MONTIGNY

Eerste-luitenant 2 R.V.A.

VI. (Slot van blz. 445).

Samenwerking met de infanterie.

Om een volkomen overeenstemming te verkrijgen tusschen het optreden van de infanterie eenerzijds en het haar ondersteunende artillerievuur anderzijds, moet de *artillerie* te allen tijde weten waar zich de voorste infanterie-afdeelingen bevinden en hoe bepaalde weerstanden zullen worden overwonnen, terwijl de *infanterie* er volkomen van op de hoogte moet zijn hoe en wanneer het artillerievuur zal worden afgegeven en vooral, wanneer dit eindigt, teneinde onmiddellijk van de verkregen uitwerking te kunnen profiteren.

Een nauwe samenwerking tusschen infanterie- en artillerie-commandanten is dus noodzakelijk. Voor wat C.—4 R.I. en C.—17 R.A. betreft, die hunne cpn. in elkaars onmiddellijke nabijheid hebben gevestigd, is deze samenwerking ideaal te noemen. Duidelijk ziet men hier het voordeel van een *artillerie-groep* voor rechtstreekschen steun. Een Afd. C zal zich immers met het oog op een goede commandovoering over zijn afdeeling niet graag te ver van zijn onderdeel verwijderen. Voor den commandant van een artilleriegroep bestaan deze bezwaren veel minder.

Om ook een goed contact met de B.Cn. in voorste lijn te onderhouden, detacheert C.—17 R.A. bij elk dier Cn. een *artillerie inlichtingsgroep*, bestaande uit tenminste één artillerie-officier inlichter (A.O.I.), één wachtmeester, één telefoongroep en één of meer ordonnansen.

Eenerzijds is de taak van dezen A.O.I. C.—17 R.A. volkomen op de hoogte te houden van den toestand bij het bataljon waarbij hij is gedetacheerd, waartoe hij zooveel mogelijk, op tactvolle wijze, kennis neemt van inkomende en uitgaande meldingen en bevelen; anderzijds den B.C. in te lichten omtrent den steun welke de artillerie in staat is hem te verleen. Bovendien zorgt hij er voor dat eventueele vuuraanvragen op artilleristisch juiste wijze worden ingediend.

Teneinde deze taak naar behooren te kunnen vervullen, moet dus de A.O.I. bekend zijn met:

1. den tactischen toestand, voor wat betreft het bataljon waarbij hij is gedetacheerd;
2. den toestand bij 17 R.A., waaronder moet worden verstaan dat hij op de hoogte is van:

- a. de opstellingsplaatsen van de afdeelingen en batterijen (nulpunten);
- b. de plaats van den cp. van C.—17 R.A.;
- c. de nauwkeurigheid van nulpunten en hoofdrichtingen;
- d. de werkingssfeer in breedte en diepte;
- e. of al dan niet schietgegevens zijn bepaald;
- f. eventueel voorbereide vuren;
- g. eventueel vastgestelde merkpunten;
- h. de beschikbare munitie;
- i. de seinen voor „vuurverleggen” of „vuurverplaatsen”;
- j. het uitzicht vanuit waarnemingsposten.

Het zal duidelijk zijn, dat de A.O.I., wil hij zijn taak goed kunnen vervullen, gebonden is aan den cp. van den B.C. In aanmerking genomen dat deze cp. slechts bij uitzondering tevens een goed waarnemingspunt voor de artillerie zal zijn, is het dus in beginsel niet juist een A.O.I. tevens als waarnemer (c.q. vuurleider) te gebruiken. Wel zegt I.R. II A in punt 77 dat het in hooge mate bevorderlijk is indien de infanterie commandant het gevechtsterrein van zijn onderdeel persoonlijk kan overzien, doch onmiddellijk daarop erkent dit voorschrift dat dit, in onze vlakke, bedekte terreinen, voor regiments- en bataljons commandanten in vele gevallen niet of slechts gedeeltelijk te verwezenlijken is.

En toch is waarneming uit voorste lijn voor de artillerie van het hoogste belang, daar de meer achterwaarts gelegen wpn. slechts een beperkt inzicht in het terrein zullen geven. Nu is het wel mogelijk de artilleriesvuren door de infanterie te laten waarnemen en op aanwijzing daarvan te verbeteren. Waarneming door eigen, goed geschoold personeel, zal echter een aanzienlijke tijdsbesparing kunnen geven.

Dit is dan ook de reden, dat C.—17 R.A. de artillerie inlichtingsgroep bij elk voorbataljon met een *waarnemingsgroep*, bestaande uit een waarnemer (zoo eenigszins mogelijk een officier), een telefoongroep en enkele ordonnansen versterkt. Met opzet worden hier A.O.I. en waarnemer niet afzonderlijk doch gezamenlijk uitgezonden, om een goede samenwerking tusschen beide te bevorderen. Immers de waarnemer, die vanuit zijn wp. een gedeelte van het gevechtsterrein overziet, kan dikwijls den A.O.I. belangrijke aanwijzingen omtrent het verloop van het gevecht verstrekken, terwijl omgekeerd de A.O.I. den waarnemer reeds tevoren kan inlichten, op welke punten vuur is aangevraagd, zoodat deze laatste de waarneming hierop kan voorbereiden.

Een belangrijke kwestie is, welke officieren voor A.O.I. en waarnemer moeten worden aangewezen.

Dat de taak van den A.O.I., met het oog op een goede samenwerking tusschen infanterie en artillerie, een zeer belangrijke — maar tevens een zeer moeilijke — is, die behoudens een ruim voldoende tactisch inzicht, een grondige artilleristische kennis vereischt, moge uit het voorafgegane voldoende gebleken zijn. Maar ook de functie van artillerie waarnemer vereischt groote technische vaardigheid, omdat, zelfs indien de waarnemer zich slechts weinig buiten de schootsrichting bevindt, tengevolge van het groote verschil tusschen schootsafstand en waarnemingsafstand, reeds zeer spoedig groote waarnemingshoeken ontstaan.

Het is dan ook in beginsel niet juist, de taak van A.O.I. of artillerie waarnemer aan een bepaalde functie (bijv. die van Luitenant-verkenner) te verbinden. De capaciteiten van de beschikbaar zijnde officieren — die uiteraard behalve uit staf—17 R.A. ook uit de afdeelingstaven kunnen worden betrokken — moeten in deze doorslaggevend zijn. Met nadruk zij er echter op gewezen

dat *het aanwijzen van onervaren officieren nutteloos is* en nimmer in overeenstemming kan zijn met de resultaten die van hun uitzending worden verwacht.

Gaan wij nu na hoe een en ander in het hier besproken geval wordt geregeld, dan zien wij dat C.—17 R.A. voor elk voorbataljon een officier als A.O.I. aanwijst. Ook nog waarnemers uit zijn staf te betrekken zal vermoedelijk niet mogelijk zijn. Zeer waarschijnlijk zal hij dan ook C.—I en II—17 R.A. opdracht geven een officier waarnemer aan den A.O.I. bij resp. I en II—4 R.I. toe te voegen.

Onmiddellijk na aankomst op den cp. van den B.C. verkent de waarnemer bij I—4 R.I. een zooveel mogelijk in de nabijheid van den cp. gelegen punt, van waar hem goed uitzicht in het terrein wordt geboden.

Voor wat den waarnemer bij het linker voorbataljon betreft zij opgemerkt, dat C.—II—17 R.A., ingevolge eerder ontvangen bevelen (zie blz. 235), reeds maatregelen heeft genomen een Afd. Off. op hoogte 17,6 te plaatsen. Daar de cp. van C.—II—4 R.I. van U-30 af eveneens op deze hoogte wordt gevestigd, kan dit dus dezelfde officier zijn.

Naarmate de aanval vordert, zullen de B.Cn. (waarbij de A.O.I.) hunne cpn. naar voren verplaatsen. De waarnemers blijven evenwel zoolang mogelijk — in dit geval vermoedelijk tot de voorste troepen het bedekte terrein O. van Lage Vossenbergh binnendringen — op hunne wp., om zich eerst, zoodra waarneming niet meer mogelijk is, voorwaarts te verplaatsen.

Thans nog een enkel woord over de *verbindingen*. Reeds eerder werd opgemerkt dat de A.O.I. zich met zijn toestel op de centrale van den B.C. aansluit en dus via den B.C. en C.—4 R.I. verbinding heeft met C.—17 R.A. Voor den waarnemer die desgewenscht ook als vuurleider moet kunnen optreden, is een rechtstreeksche verbinding met de afdeling m. i. beslist noodzakelijk. Een verbinding over, in dit geval 4 centrales, zou een goede vuurleiding in den weg staan. Het gevolg hiervan is, dat aanvankelijk per afdeling een dubbeldraads verbinding van 2½ à 3 km moet worden uitgelegd, welke verbinding, naarmate de aanval vordert, tot ongeveer 5 km moet worden verlengd. Alhoewel de aanwezige hoeveelheid materieel (15 km lichte veldkabel No. 1 en 8 km lichte veldkabel No. 2) ruim voldoende is om deze verbinding, zonder bezwaar voor de overige verbindingen, tot stand te kunnen brengen, is het m. i. echter zeer de vraag of op deze lange, kwetsbare verbinding ten allen tijde mag worden gerekend.

Theoretisch gesproken kan thans in elk bataljonsvak door één afdeling met waarneming worden gevuurd, terwijl desgewenscht, door gebruik te maken van de verbinding met de nevenafdeling, dan wel via de centrale van C.—17 R.A., ook de andere afdeling den waarnemer kan bereiken.

Artilleristische ondersteuning op verzoek der infanterie.

In de November-aflevering is besproken, hoe de artilleristische ondersteuning van den aanval, rekening houdende met het aanvalsplan der infanterie en met omtrent den vijand verkregen gegevens, volgens een vooraf opgemaakt plan kan geschieden. Hiermede is evenwel allerminst gezegd, dat de infanterie nu ook nergens meer op weerstand zal stuiten, die zij niet met eigen middelen kan breken.

Het moet dus mogelijk zijn dat de artillerie, tijdens den aanval, *snel en op de juiste plaats* vuur kan brengen op door de infanterie aan te geven punten.

Ter nadere toelichting diene het volgende voorbeeld.

Tijdens den aanval van II—4 R.I. op Lage Vossenbergr (2e phase) werd hevig flankerend mitrailleur vuur ontvangen uit het boschrandje N. van de h van het Berkeind. Door krachtig vuur wist C.—I—4 R.I. deze vijandelijke mitrailleurs te neutraliseeren en zodoende den aanval van II—4 R.I. te beschermen. Bij het inzetten van de 3e phase leeft echter het vijandelijk vuur weer op, zoodat de B.C. al spoedig van C.—re. voorcompagnie het volgende bericht ontvangt:

„Verder voorwaarts gaan wordt belet door frontaal- en flankerend vuur van zware mitrailleurs uit houtrand, onmiddellijk N. van h van het Berkeind. Front 75 m. Eigen voorsectiën zijn ongeveer 350 m van dit punt verwijderd. Waarneming is mogelijk vanaf viersprong van landwegen bij k van het Berkeind (circa 50 m van mijn cp.)”.

Kort daarop volgt een soortgelijk bericht van C.—linker voorcompagnie.

Wij zien dat de C.C. bij zijn melding ook den aard van het doel aangeeft, dit, om artillerie waarnemers in de gelegenheid te stellen het doel in het terrein op te zoeken. Het feit dat hij bovendien een plaats aangeeft van waar het doel is te zien, is van groot belang. Immers zoodra de B.C. deze melding heeft ontvangen, kan de bij hem gedetacheerde A.O.I. den waarnemer hiervan in kennis stellen, die, indien het doel vanaf zijn standplaats niet is te zien, nu tijd en gelegenheid heeft zich naar het opgegeven punt te verplaatsen en zijn telefonische verbinding te verlengen. Door deze eenvoudige aanwijzing zal veel tijd kunnen worden bespaard.

Aan C.—I—4 R.I. is nu de beslissing, of hij artilleriesteun zal vragen, dan wel zijn sectie-mortieren hiertegen zal inzetten. In verband met den indruk die hij reeds gedurende de 2e phase omtrent dezen weerstand heeft verkregen en mede omdat hem door den A.O.I. wordt verzekerd dat het vuur met waarneming kan worden afgegeven, zoodat binnen niet al te langen tijd goede uitwerking is te verwachten, besluit hij aan C.—4 R.I. den steun der hem rechtstreeks steunende artillerie te vragen, en op deze wijze de betrekkelijk geringe munitie voorraad der mortieren voor andere doeleinden te sparen.

Natuurlijk heeft de A.O.I. er den B.C. nadrukkelijk op gewezen, dat na deze aanvraag de infanterie onder geen voorwaarde — ook niet, als de vijand onverhoopt mocht verdwijnen — voorwaarts mag gaan, daar zij anders kans loopt onder het eigen artillerievuur te geraken. Gelijktijdig met het verzoek aan den R.C. zijn dan ook de Cn. der voorcompagnieën van één en ander in kennis gesteld.

In de hierop volgende *bespreking tusschen C.—4 R.I. en C.—17 R.A.* wordt nu besloten:

1e. Eén der beide afdeelingen tegen dit doel in te zetten en derhalve C.—I—17 R.A. opdracht te geven het doel onder vuur te nemen;

2e. Dat de afdeeling, na een uitwerkingsvuur te hebben afgegeven, het vuur naar „19” zal verleggen, waarop de infanterie van de verkregen uitwerking zal gebruik maken om voorwaarts te gaan.

In verband hiermede ontvangt C.—I—17 R.A. de volgende *schietopdracht*:

„Neutraliseer vijandelijke mitrailleurs in houtrand, vt. 26—71, 12—04; breed 75 m. Beschikbaar 200 bg. Daarna vuurverleggen naar 19.”

Na ontvangst van deze opdracht *overweegt de Afd. C.* dat, indien voor de lengte bevestigde grenzen van 100 m worden geschoten, het uitwerkingsvuur op 3 afstanden, nl. op de afstanden en den gehalveerden afstand der grenzen zal worden afgegeven. Het vuur zal dus een diepte hebben van $100 \text{ m} + 3 \times \text{LS}50 = 220 \text{ m}$.

Bij de opgegeven breedte van 75 m moet derhalve een oppervlakte van ruim $1\frac{1}{2}$ ha geneutraliseerd worden, waarvoor ingevolge Sch. Art. '22 punt 269 ruim 150 schoten noodig zijn. Naar aanleiding hiervan besluit hij:

- om het uitwerkingsvuur met de geheele afdeeling af te geven;
- om, in verband met den geringen afstand tot de eigen infanterie en de betrekkelijk onnauwkeurige plaatsaanduiding, vooraf door één batterij voor de lengte en door beide batterijen voor de breedte te doen inschieten;
- met de geheele afdeeling een vuurstoot 4 minuten tempo 5 af te geven.

Opdat de infanterie ten volle profijt van het vuur zal kunnen trekken, dient zij nu te weten hoe de artillerie de haar gegeven opdracht zal volbrengen. De Afd. C meldt de uitvoering dan ook aan zijn R.C., die zorg draagt dat dit, via C.—4 R.I., den commandanten in voorste lijn ter kennis wordt gebracht.

Men kan zich in dit verband nog de vraag stellen of de samenwerking met de infanterie niet beter tot zijn recht zou komen, door te bepalen dat het uitwerkingsvuur om zoo of zoo laat zal worden afgegeven. Het wil mij echter voorkomen, dat in dat geval de vuuropening onnoodig zal worden vertraagd, aangezien de artillerie, na te hebben ingeschoten, dan veelal nog eenigen tijd zal moeten wachten tot het genoemde tijdstip is aangebroken, terwijl n.m.m., twijfel of het uitwerkingsvuur is afgegeven, niet kan bestaan. De infanterie toch ziet op de door haar zelf gemelde plaats een krachtig vuur vallen en moet dus wel begrijpen dat het uitwerkingsvuur nu wordt afgegeven.

Een dergelijke redeneering gaat uiteraard niet op t.a.v. *inschietvuren* die door de infanterie moeten worden waargenomen en waarvan de juiste ligging moet worden gemeld. In dat geval moet het tijdstip waarop het vuur zal worden afgegeven, natuurlijk tevoren bekend zijn.

Tenslotte zij er nog op gewezen, dat, indien de infanterie den vijand tot op korten afstand, bijv. 150 á 200 m, is genaderd, het voor de artillerie veelal niet meer mogelijk is het doel, zonder gevaar voor eigen troepen, onder vuur te nemen. Aannemende bijv. dat in dit geval, bij het inschieten grenzen van 4800 en 4900 m zijn gevonden, (het GT. ligt dus theoretisch gesproken op 4850 m), dan wordt het uitwerkingsvuur op de afstanden van 4800, 4850 en 4900 m afgegeven.

Nu is de inschietfout, volgens de noot op blz. 114 van het Sch. Art. '22, bij bevestigde grenzen, $\frac{1}{2}$ verschil der grenzen + LS50 uit de schootstafel = 90 m, d.w.z. dat de mogelijkheid bestaat dat — in het meest ongunstige geval — het GT. niet op 4850 maar op 4760 m is gelegen. Het uitwerkingsvuur op den eersten afstand wordt, in dat geval, dus niet op 4800, maar op 4710 m afgegeven. Nu heeft dit vuur bovendien een totale diepte van $6 \times$ LS50, zoodat — ook al weer in het meest ongunstige geval — nog schoten op een afstand van $4710 - 3 \times$ LS50 = 4590 m zijn te verwachten, d.w.z. op een afstand van 260 m dichterbij dan het doel.

De infanterie zal het doel dus zeker niet dichterbij dan tot op 300 m mogen naderen en moet zelfs dan nog rekening met terug vliegende scherven houden (I.R. II A p. 41).

Bij het bespreken van de artilleristische ondersteuning op verzoek der infanterie zijn wij uitgegaan van de gedachte dat de artillerie *snel en op de juiste plaats* vuur moest kunnen brengen. Nu mag n.m.m. worden aangenomen dat de artillerie er uiteindelijk in is geslaagd het vuur op de juiste plaats te krijgen. Of dit echter ook snel gebeurd is, valt te betwijfelen.

De aanvraag van den C.—vóór-sectie heeft via C.C., B.C., R.C. en C.—17

R. A., den Afd. C. bereikt en langs denzelfden weg terug zijn de onder Commandanten er van in kennis gesteld hoe het artillerie-vuur zal worden afgegeven. Indien ik aanneem dat tusschen het oogenblik dat de C. der vóórsectie de vijandelijke weerstand meldt en het oogenblik dat de artillerie het eerste schot doet een uur verloopt, d.w.z. dat het uitwerkingsvuur eerst na 5 kwartier wordt afgegeven, dan ben ik er van overtuigd een en ander niet te somber voor te stellen.

Bedenken we nu dat de infanterie gedurende dezen tijd voortdurend aan het vijandelijk vuur is bloot gesteld, dan zal het duidelijk zijn dat deze toestand niet zonder meer kan worden aanvaard.

De oorzaak van deze vertraging moet m. i. in de eerste plaats worden gezocht in het *wel zeer ver doorgevoerde gecentraliseerd gebruik van de artillerie*. Het ware dan ook bijv. te overwegen om C.—I en II—4 R.I. machtiging te verleenen, vuuraanvragen rechtstreeks aan resp. C.—I en II—17 R.A. in te dienen, aan welke vuuraanvraag de Afd. Cn. — natuurlijk onder vermelding aan C.—17 R.A. — zouden hebben te voldoen, tenzij aan hen door laatstgenoemden commandant reeds vuren zouden zijn opgedragen. Reeds eerder werd dit punt, zij het dan ook in ander verband, ter sprake gebracht (zie blz. 360). Hierbij bleek dat het ontbreken van een rechtstreeksche verbinding tusschen B.C. en Afd. C. deze mogelijkheid in den weg staat, hetgeen echter niet ernstig werd aangevoeld, omdat de cpn. van B.C. en Afd. C. (de vuurleider) toch niet in elkaars nabijheid waren gevestigd. De toestand wordt echter een andere, indien de bij den B.C. gedetacheerde waarnemer *tevens vuurleider ware*, althans gemachtigd was het vuur met bijv. I batterij zelfstandig te openen. Hij zou dan, eventueel op aanwijzing van de infanterie, met *eigen oogen* kunnen zien, waar de infanterie den steun der artillerie behoeft en onmiddellijk het vuur daarop kunnen openen. De lange, kwetsbare verbinding met de afdeeling doet hiervan echter weinig resultaat verwachten.

Toevalligerwijze, omdat de wp. ver naar voren is gevestigd, vinden we dit denkbeeld in het hier veronderstelde geval terug, daar de op hoogte 17,6 geplaatste Afd. Officier van II—17 R.A., gemachtigd is *den aanval op eigen initiatief met vuur te ondersteunen*, indien hem dit *door eigen waarneming van het gevecht* gewenscht voorkomt.

In normale gevallen mogen echter de van deze „initiatiefvuren” te verwachten resultaten niet worden overschat. Het uitzicht uit den met het oog op de verbinding meer terug gelegen wp. is in den regel beperkt en wordt bovendien door rook en stof nadeelig beïnvloed. Daarenboven zal het den waarnemer uitermate moeilijk vallen den toestand juist te beoordeelen, daar contact met de infanterie, ten eenenmale ontbreekt. Dit is dan ook de reden, dat het aantal malen dat op deze wijze steun kan worden verleend, zich in den regel slechts tot enkele gevallen zal beperken.

Resumeerende kan worden gezegd, dat om *snel en op de juiste plaats* vuur te kunnen brengen, aan de volgende factoren moet worden voldaan:

1e. Men moet over uitstekend werkende verbindingen kunnen beschikken;
2e. Er moet een nauw contact tusschen infanterie en artillerie worden onderhouden, zoodat men wederzijds van elkaars voornemens en wenschen op de hoogte is;

3e. Voor wat betreft de artillerie, moet de nadruk worden gelegd op vuur *met waarneming*, zoo mogelijk op eigen initiatief, van een ver vooruitgeschoven vuurleider.

De lange, telefonische verbinding zal steeds een ernstig bezwaar blijven vor-

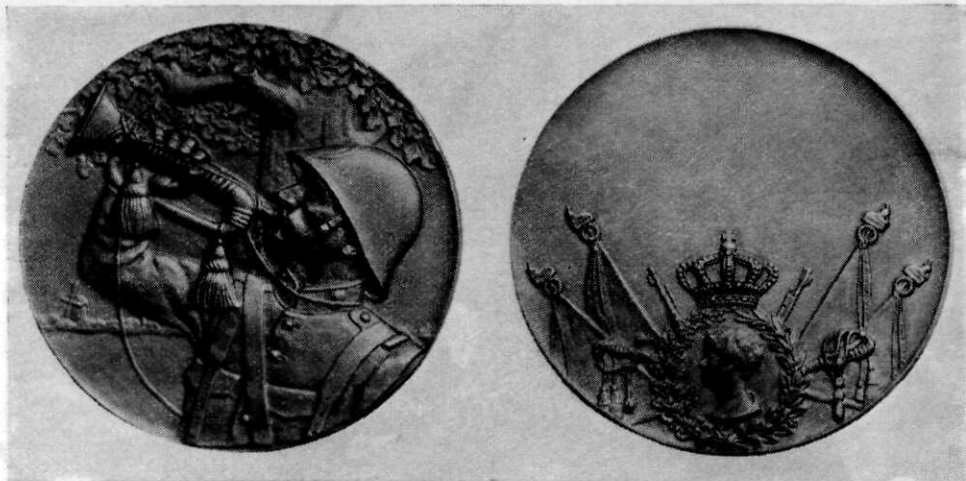
men tegen het plaatsen van een *vuurleider* in voorste lijn, waardoor overigens n.m.m. een goede oplossing zou zijn verkregen.

Toepassing van *radio-telefonie*, waarmede, blijkens de litteratuur, in het buitenland reeds ervaring werd opgedaan, zal wellicht aan dit bezwaar kunnen tegemoet komen. Dan toch zal het een vuurleider, in nauw contact met de infanterie optredende en in goede, radio-telefonische verbinding met zijn afdeling staande, niet moeilijk vallen snel en op afdoende wijze aan het verzoek der infanterie te voldoen, c.q. op eigen initiatief de aanvallende infanterie met vuur te ondersteunen.

Meer en meer zal men er dan toe kunnen overgaan een uitwerkingsvuur, spoedshalve, niet met de geheele afdeling doch met bijv. één batterij af te geven, want in vele gevallen is de infanterie meer gebaat bij een snel afgegeven vuur door één batterij dan door een later afgegeven vuur door een geheele afdeling.

Veelal wordt thans met een geheele afdeling gevraagd, om een krachtigen vuurstoot te kunnen afgeven en zodoende het verzoek „vuurstoot opnieuw afgeven”, met welk verzoek steeds veel tijd verloren gaat, te voorkomen. Is de vuurleider zelve in voorste lijn opgesteld, dan kan hij, eventueel na te hebben ingeschoten, snel een uitwerkingsvuur met één batterij afgeven. Blijkt daarna — maar nu uit eigen waarneming — dat geen voldoende resultaat is bereikt, dan kan zonder veel tijdverlies, op bevel van den vuurleider, het uitwerkingsvuur met de geheele afdeling worden herhaald.

LEGERMEDAILLE

De N.V. Ateliers voor Edelsmeed- en Penningkunst voorheen Koninklijke Begeer te Voorschoten heeft de hierboven afgebeelde Legermedaille doen verschijnen, welke in vier afmetingen in den handel gebracht wordt. Het is een zeer fraai uitgevoerde legpenning, die niet slechts elke penningverzamelaar gaarne in zijn collectie opnemen zal, doch welke ook allen, die tot de Koninklijke Landmacht behooren, gaarne zullen bezitten. Bovendien is deze penning uitnemend geschikt als prijs bij wedstrijden en concursen voor militairen.

Z.D.H. PRINS BERNHARD BEZOEKT HET ESKADRON PANTSERWAGENS

Z.D.H. inspecteert het Eskadron Pantserwagens, vergezeld door den toenmaligen luit.-kolonel, C.-R.W., Baron van VOORST TOT VOORST en den Eskadronscommandant Ritmeester WILBRENNINCK.

Z.D.H., nog gekleed in de uniform waarin Hij in een pantserwagen steeg, laat zich door Ritmeester H. WILBRENNINCK, commandant van het Esk. Paw., de techniek van een mitrailleur, gemonteerd op een motorrijwiel, verklaren.

LEVEN EN STREVEN IN DE KONINKLIJKE LANDMACHT

DE COMMISSIE VAN PROEFNEMING

1866 - 15 DECEMBER - 1936

Van links naar rechts zittend: Kapt. W. M. J. H. BLOEMEN, 1e Lt. ir. M. GOOTE; Kapt. B. MULDER, Luit.-Kol. J. C. SPAICH (voorzitter), Kapt. A. J. v. D. HEUVEL (secretaris), Kapt. A. ETERMAN.

Van links naar rechts staand: 1e Lt. C. A. BIJLAARD, 1e Lt. ir. G. WILSCHUT, 1e Lt. E. P. W. PIERSMA, 1e Lt. J. H. BRUYN.

Noch muziek, noch wapperende vaandels, noch paardengetrappel of motorgeronk zal op den 15en December a.s. den volke kond doen, dat een, in getalsterkte gering, doch in wetenschappelijk opzicht belangrijk, onderdeel der Koninklijke Landmacht, zijn 70en verjaardag gedenkt.

Hetzij in de stilte van de werkkamer, hetzij in de bedrijvigheid op het schietterrein, zullen de leden der Commissie van proefneming zich echter dezen dag zeer wel bewust worden en ongetwijfeld met zich zelf te rade gaan hoe en wat zij nog meer kunnen doen om de Commissie steeds beter aan haar doel te doen beantwoorden.

Maar 't is toch goed, dat allen die buiten de Commissie staan zich weer eens realiseeren, dat de Commissie van Proefneming ten behoeve van de geheele Koninklijke Landmacht bestaat en dat zij, een zich wel is waar weinig naar buiten manifesterend, maar daarom niet minder hard werkend orgaan is, waarvan de nuttige invloed zich overal kan doen gevoelen.

Het is niet de bedoeling om in dit kort bestek een geschiedenis der Commissie te schrijven, het zal meer in de lijn der dingen liggen dat zulks eens tegen het 75-jarig bestaan geschiedt door iemand, die dan midden in het volle leven der Commissie staat.

Mijn bedoeling is slechts om een kort, maar hartelijk woord van waardeering te doen hooren voor al hetgeen de Commissie in die 70 jaar heeft gepresteerd.

Veel van wat in die 70 jaar is beproefd, bestudeerd, is geschiedenis geworden en heeft geen direct nut meer voor de bewapening der Koninklijke Landmacht in hare tegenwoordige samenstelling; toch moet men die oude verslagen en berekeningen niet gering achten; zij worden alle zuinig bewaard en kunnen den jongeren nog vaak tot leidraad dienen.

Maar alles wat zoo in de laatste 10 à 15 jaar op het gebied van de bewapening heeft plaats gehad, is voor een belangrijk deel mede het werk der Commissie.

En deze belangrijke hoeveelheid opdrachten maakte, dat met de oude sterkte van 5 leden niet meer kon worden volstaan, zoodat de sterkte eerst op 7, daarna op 9 leden werd gebracht. De bestudeering van zooveel verschillende nieuwe zaken, nieuwe methodes, nieuwe toestellen enz., naast de practische beproeving van nieuw materieel maakte deze uitbreiding zeer urgent.

Trouwens de laatste uitbreiding betrof meer de toevoeging van twee infanterie-officieren met een deel van de taak van de vroegere N.S.S., toen deze enkele jaren geleden werd opgeheven.

Hierdoor breidde zich het veld der bemoeienissen van de Commissie nog meer uit, zoodat nu werkelijk geen enkel onderdeel der bewapening buiten hare bemoeienis staat, terwijl daardoor ook, meer dan vroeger, elk onderdeel der K.L. belang bij de Commissie heeft.

Een korte opsomming van enkele voornaamste onderwerpen, die van de Commissie veel tijd en werk eischen en nog eischen, moge hier volgen.

De verandering van het veldgeschut, nieuwe projectielen, buizen en buskruit daarvoor; nieuwe projectielen en ladingen voor de houwitsers nr. 12, nieuwe projectielen en ladingen voor het kustgeschut; vergelijkende beproeving van verschillende soorten lange kanonnen van 10 cm, van diverse soorten luchtdoelgeschut met bijbehorende instrumenten, van infanteriegeschut; ballistische proeven met de bewapening van nieuwe pantserwagens, van luchtkruiser en andere moderne vliegtuigen; en dan last, but not least, schootstafelberekeningen van al dit nieuws.

Voegt men daarbij de regelmatige keuring en afneming van alles wat de A.I. op bewapeningsgebied levert en vooral niet te vergeten het zoo dringend noodige jaarlijksch onderzoek van alle in den voorraad voorkomende munitien, dan moge men overtuigd zijn, dat de Commissie juist in de laatste jaren staat voor een berg werk, waarvan de regelmatige afwerking de uiterste fysieke en psychische inspanning eischt.

Niet alleen de uitstekende militair-technische en wetenschappelijke vooropleiding, die vele leden aan de T.H. te Delft hebben genoten of anders door naarstige studie zich zelve hebben eigen gemaakt, maar ook de uitmuntende kameraadschappelijke geest, die immer in de Commissie heeft geheerscht,

waar niemand zich uitnemender acht dan een ander, doch waar ieder van zijn speciale ervaring of kennis gaarne mededeelt aan zijn kameraden, maakt dat men zeker kan zijn dat de Commissie onder de even energieke als bekwame leiding van haren tegenwoordigen voorzitter haar uiterste best zal doen, vlot en degelijk werk te blijven afleveren ten bate van de gansche weermacht.

Daarom van ganscher harte: heil der 70-jarige!

U. J. W. ROLDANUS,
Gen. Maj.

BERICHTEN VAN PERSONEEL AARD.

Kolonel J. A. G. VAN ANDEL,
Commandant II I. Brig.

Bij de lichte troepen.

Overplaatsingen, detacheringen, enz.

Ritmeester P. FORBES WELS, van II R.H., gedetacheerd ten bureele van den I. d. C., tevens C. Lt.B., 1 Nov.

Ritmeester A. C. ELAND, van II R.H., benoemd tot adjudant van het 2e Half-Regiment, 1 Nov.

Eerste-luitenant T. E. E. H. MATHON, van II R.H., ontheven van zijn werkzaamstelling ten bureele van den I. d. C., tevens C. Lt. B. en gedetacheerd onder de bevelen van den Chef van den Generalen Staf, 1 Nov.

Eerste-luitenant F. J. M. VAN DER LINDEN, van R.W., gedetacheerd bij het Korps politietroepen en bestemd tot C.-onderafdeeling te 's Hertogenbosch, 2 Nov.

Eerste-luitenant G. F. IMMINK, van II R.H., eervol ontheven uit zijn functie van leeraar in paardrijden aan de Hoogere Krijgsschool, 1 Nov.

Eerste-luitenant J. B. A. F. VAN EEKELEN, van II R.H., benoemd tot leeraar in paardrijden aan de Hoogere Krijgsschool, 1 Nov.

Overleden.

Reserve-eerste-luitenant P. J. COUVÉE, van I R.H., 13 October 1936 te *Lausanne Zwitserland*).

Vergunning verleend tot verblijf in Nederlandsch-Indië, met vrijstelling van opkomst hier te lande.

Reserve-tweede-luitenant Mr. L. J. WELTER, van II R.H.

Bij de overige wapens en dienstvakken.**Benoemd.**

tot officier van gezondheid der tweede klasse, J. VAN DEN HOORN, Arts, 30 Oct.
tot reserve-kapitein bij het dienstvak der reserve-officieren voor algemeenen dienst.
eervol ontslagen kapitein der inf. J. H. VAN RIESEN.

Bevorderd.

tot reserve-kapitein gerekend van 26 September, onderscheidenlijk bij 19 R.I. en bij 2 R.V.A., reserve-eerste-luitenants P. C. J. Meijs en L. A. HELDOORN, onderscheidenlijk van R. J. en van 2 R.V.A. tot reserve-kapitein, gerekend van 1 November reserve-eerste-luitenants R. VAN DIFFELEN en L. SCHUT, onderscheidenlijk van 22 R.I. en van 7 R.I. (laatstgenoemde tijdelijk als zoodanig benoemd).

Overplaatsingen, detacheringen, enz.

Kapitein-vlieger P. F. VAN DORST, teruggeplaatst bij het wapen der infanterie en ingedeeld bij 18 R.I.

Kapitein J. J. HARTS, van 6 R.I., overgeplaatst bij staf VI I. Brig. en benoemd tot adjudant van de brigade.

Eerste-luitenant A. J. M. GROOT, van 3 R.I., overgeplaatst bij S.R.O.I. te *Breda*.

Kapitein J. BAURDOUX, van staf inf., overgeplaatst bij 3 R.I., 1 Nov.

Kapitein J. F. M. STEENMETSER, van 8 R.V.A., overgeplaatst bij 6 R.V.A., 1 Nov.

Eerste-luitenant W. DE BOER, van S.R.O.I., overgeplaatst bij 6 R.I. 2 Nov. (op dien datum gedetacheerd bij de Hoogere Krijgsschool).

Tweede-luitenant J. C. J. VERMEULEN, van 5 R.V.A., overgeplaatst bij 3 R.V.A.

Kapitein M. P. KOKJE, van 20 R.I., voor onbepaalden tijd gedetacheerd ten bureele van den Chef van den Generalen Staf, 1 Oct.

Eerste-luitenants R. G. LEMSTRA, H. HEINS, H. C. KREMER en K. W. M. BRANTJES, allen gedetacheerd bij den opleidingscursus voor luitenants voor de bereden artillerie, overgeplaatst onderscheidenlijk bij 8 R.V.A., bij 6 R.V.A., bij 5 R.V.A. en bij 4 R.V.A., 2 Nov.

Kapitein O. J. SIERSEMA, van 5 R.V.A., benoemd tot adjudant van den C.-IV Divisie, 1 Nov.

Eerste-luitenant J. ROTHUIZEN, van R.G.Tr., gedetacheerd ten bureele van den Chef van den Generalen Staf, 1 Nov.

Eerste-luitenant A. H. MOHR, van R.G.Tr., benoemd tot adjudant bij II-R.G.Tr., 1 Nov.

Kapitein J. DOMMISSE, van 17 R.I., benoemd tot adjudant van het korps, 1 Nov.

Reserve-luitenant-kolonels W. M. C. J. HAFKEMEIJER, F. F. VERVAT, J. GOVERS en Dr. J. DE JONG, onderscheidenlijk van Staf III I. Brig., van 4 R.I., van Staf V I. Brig. en van Staf VIII I. Brig., overgeplaatst bij Staf inf. met bestemming voor de Vesting Holland, 1 Dec.

Kapitein J. M. A. L. BRANDT, van 8 R.I., eervol ontheven van de betrekking van adjudant van den C.-II Div., overgeplaatst bij Staf inf. en toegevoegd aan den Bevelhebber in de 2e Militaire afdeling, 1 Dec.

Kapitein F. B. W. VAN DE VLIERVOET, van 17 R.I., gedetacheerd bij het Korps politietroepen, overgeplaatst naar 's Gravenhage en geplaatst bij den Staf van het korps, 1 Nov.

Tweede-luitenant B. H. SLAGER, van 13 R. I., overgeplaatst bij 3 R.I., 16 Nov.

Kapitein A. J. M. ALLARD, van 6 R.I., overgeplaatst bij Staf inf. en toegevoegd aan den Bevelhebber in de 3e Militaire afdeling, 1 Nov.

Eerste-luitenant L. C. ONDERSTAL, van Staf I A. Brig., eervol ontheven van de betrekking van adjudant, overgeplaatst bij Staf art. en werkzaam gesteld bij het D. v. D., 1 Feb. 1937.

Kapitein Mr. J. D. SCHEPERS, en eerste-luitenants I. H. BOLMAN, C. WALRAVEN, A. F. J. PENDERS, G. J. LE FÈVRE DE MONTIGNY en J. A. W. UIJLENBERG, allen voor den tijd van een jaar werkzaam gesteld onder de bevelen van den Chef van den Generalen Staf, 1 Nov.

Kapitein C. D. TOET, van 2 R.V.A., van 1 Nov. '36— 1 Nov. '37 ter beschikking gesteld van den Directeur der Hoogere Krijgsschool.

Eerste-luitenant P. GIPS, van 4 R.I., keert 1 Nov. '36 naar zijn korps terug.

Eerste-luitenant J. H. GROTE, van 19 R.I., op 1 Nov. gedetacheerd ten bureele van den Chef van den Generalen Staf.

Eerste-luitenant S. J. VAN ROYEN, van 16 R.I., overgeplaatst bij 21 R.I., 1 Nov.

Eerste-luitenant A. C. J. VAN DE VEN, van 6 R.I., van 1 Nov. '36 — 1 Feb. '37 gedetacheerd ten bureele van den Inspecteur der Infanterie.

Kapitein C. E. CHIVAT, van 21 R.I., overgeplaatst bij 16 R.I., 9 Nov.

Decoratiën.

Reserve-majoor voor speciale diensten G. VAN ROSSEM, van den Generalen Staf, Duitsch Olympisch Eereteeken Ie klasse en Gouden eeremedaille voor lichamelijke opvoeding van *Frankrijk*.

Luitenant-kolonel P. W. SCHARROO, van R.G.Tr., Duitsch Olympisch Eereteeken Ie klasse.

Eerste-luitenant M. J. H. S. ROMPEN, van 17 R.I. Eereteeken IIe klasse van het Duitse Roode Kruis.

Eervol ontslagen.

Kapitein F. N. F. VAN DER SCHRIECK, van 2 R.I., gedetacheerd bij het Korps politietroepen, 1 Nov. (benoemd tot reserve-majoor bij 2 R.I.)

Reserve-dirigeerend officier van gezondheid der tweede klasse A. ROOZENDAAL, 1 Nov.

Majoor-magazijnmeester der artillerie R. VAN EIJLE, werkzaam bij het D.v.D., 1 Feb. 1937.

Reserve-luitenant-kolonel W. M. F. E. P. DE JAGER, van 4 R.I., 27 Oct.

Reserve-majoor J. A. KUIJLAARS, van R.G.Tr., 1 Jan. 1937.

Reserve-kapitein T. Tuinstra, van 1 R.I., 27 Oct.

Majoor W. RIDDER VAN RAPPARD, van 14 R.I., 1 Dec.

Overleden.

Reserve-luitenant-kolonel voor speciale diensten Dr. W. P. HUBERT VAN BLIJENBURGH, van den staf der artillerie, 14 October 1936 te *Bilthoven*.

Kapitein W. Brok, van het 16e Regiment infanterie, 17 October 1936 te *Amersfoort*.

NIEUWE REGLEMENTEN EN VOORSCHRIFTEN.

No. 52a. HANDLEIDING GASBESCHERMING DEEL II.

(Aanschrijving M. v. S., M. v. D. a. i. van 7 April 1936, II AfdB., No. 27)

Samenstelling van deel II is noodig gebleken, omdat het materieel voor de gasbescherming de laatste jaren belangrijk werd uitgebreid met nieuwe draagzakken en vullingsbussen voor de gasmaskers, zuurstofstoestellen, luchtaanvoerslangen, reukmeetinstallatiën, instructiedoozen, traangaspatronen enz.

Opname in een afzonderlijk deel van de meer technische beschrijvingen van het materieel ten dienste van de gasbescherming komt de overzichtelijkheid van het geheel ten goede. Grondige kennis van de inrichting, de werking en het gebruik van al dit materieel kan slechts als eisch voor bepaalde categorieën militair personeel gelden.

Gelijktijdig met de vaststelling van deel II wordt deel I aangevuld, zoodat in deel I thans die technische beschrijvingen zijn aangebracht, voor welke als eisch moet worden gesteld, dat deze door alle in deel I genoemde categorieën militairen moeten worden gekend.

De handleiding is verlicht met foto's en teekeningen waardoor de bestudeering wordt vergemakkelijkt.

In deel II dat uit vier hoofdstukken bestaat, is aangegeven, welke gedeelten door de verschillende categorieën militairen moeten worden gekend.

Hoofdstuk I. De individuee beschermingsmiddelen. Hierin is verwerkt de beschrijving van de inrichting (met de benamingen van de onderdeelen), de werking, het gebruik, het onderhoud, de herstelling, de vervanging en de oplegging van de bij de Koninklijke Landmacht in gebruik zijnde gasmaskertypen E M' 27 en F.

Tevens zijn richtlijnen aangegeven omtrent het tijdstip, waarop vullingsbussen zullen moeten worden verwisseld.

Op overeenkomstige wijze zijn behandeld het zuurstoftoestel en de lucht aanvoerslang, waarvan kortelings de modellen zijn vastgesteld en die zijn ingevoerd.

Bij de beschrijving van het zuurstoftoestel zijn enkele praktische wenken verstrekt, om te kunnen vaststellen of het toestel naar behooren werkt.

Verscheidene foto's en werkteekeningen zijn hierbij in den tekst opgenomen, hetgeen voor de bestudeering onmisbaar is, omdat toch het uiteennemen van het zuurstoftoestel verboden is.

De paarden-gasmaskers, de honden-gasmaskers en de beschermende kleeding konden nog niet worden behandeld, omdat deze beschermingsmiddelen nog op een oplossing wachten zoodat nog geen standmodellen zijn vastgesteld.

Hoofdstuk II. De collectieve beschermingsmiddelen. Hierin is hoofdzakelijk een aanvulling verstrekt van de in deel I behandelde collectieve beschermingsmiddelen. Behalve een aanvulling op de in deel I voorkomende beschrijving van de gasgordijnen, de neutraliseerende stoffen, de emmers voor neutraliseerende stoffen, zijn opgenomen een nauwkeurige beschrijving van den sproeier, van de schuilplaats gasmasker M'28 en m'35 de waarschuwingsborden en de gaskastpostduiven.

Hoofdstuk III. De alarmeeringsmiddelen. Hierin zijn aangegeven de zware en lichte alarmeeringsmiddelen en een nauwkeurige beschrijving van de inrichting en de werking van de sirene en den claxon ten dienste van de gasalarmeering.

Hoofdstuk IV. De hulpmiddelen ten dienste van de opleiding. Hierin worden beschreven de traangaspatronen en traangaszunders voor gaskamers ten dienste van de opleiding in het algemeen en de speciale hulpmiddelen, welke hun intrede hebben gedaan ten dienste van de opleiding voor gasverkenners.

Met laatstgenoemde hulpmiddelen, n.l. de reukmeetinstallatie en de instructiedoos voor gasverkenners, is het thans mogelijk de dienstplichtigen te kiezen, die voor de opleiding tot gasverkenner in aanmerking kunnen worden gebracht. De gasofficier beschikt verder hiermede over de middelen om hen grondig voor hun taak te bekwamen.

Het spreekt vanzelf, dat deze hulpmiddelen slechts in handen komen van die officieren, die een speciale studie van de chemische strijdmiddelen en de bescherming daartegen hebben gemaakt, zoodat zij volledig op de hoogte zijn van de inwerking van deze middelen op het menschelijk lichaam en van de gevaren, welke aan onoordeelkundig gebruik daarvan kleven.

NIEUWE UITGAVEN

L'Aviation de Bombardement PAR l'Ingénieur en Chef du Génie Maritime C. ROUGERON. Uitgever: *Editions Berger—Levrault, Paris*. Prijs: 25 frs. per Deel.

De bombardementsvliegdiens, waaraan zoo vele vraagstukken van allerlei aard zijn verbonden, en welke naar veler meening nog vóór alles een technisch probleem is, heeft, door de voortschrijdende techniek daartoe in staat gesteld, aan beteekenis als strategisch aanvalswapen aan belangrijkheid gewonnen.

Het is daarom van den op aviatisch gebied bekenden en deskundigen Auteur een goede gedachte geweest, het meest belangrijke van hetgeen deze dienst omvat in één werk samen te vatten. In zijn uit 2 Deelen bestaande werk heeft de Auteur de uitgebreide stof overzichtelijk gerangschikt en op uitnemende wijze behandeld, zoodat een duidelijk inzicht in de verschillende hierop betrekking hebbende vraagstukken wordt verkregen.

Deze dienst, troetelkind van verschillende luchtvaartministeries, heeft, zooals bekend, een steeds grootere plaats bij de Luchtmachten ingenomen en vormt er dan ook de kern van.

De interessante beschouwingen ten aanzien van de technische en tactische te stellen eischen, zoowel aan het vliegtuig als aan dezen dienst in zijn geheel, de daarbij voortschrijdende mogelijkheden, geven een inzicht omtrent den operatieven inzet van dit belangrijkste deel van het Luchtwapen.

In het I Deel vangt de Auteur aan met eenige beschouwingen over het luchtgevecht en plaatst hij het bombardeervliegtuig, voor wat betreft bewapening en snelheid, scherp tegenover het jachtvliegtuig. Hoewel in het algemeen sympathiseerende met de opvattingen van den Generaal DOUHER, onderschrijft hij echter niet al zijn uitspraken. Ten aanzien van het type vliegtuig, meer speciaal de bombardeur, heeft hij een lichter type op het oog, hetwelk hij het meest geschikt acht voor den inzet van het Luchtwapen in een landoorlog.

Een groot gedeelte van dit Deel is verder gewijd aan het luchtdoelgeschut, de groote vijand van het bombardeervliegtuig. Hierin behandelt hij in het kort het materieel en de wijze van optreden, om, in verband hiermede, uitvoerig aan te geven op welke wijze het vliegtuig door toepassing van verschillende manoeuvres en uitbuiting van de weersomstandigheden, zich aan een beschieting van af den grond kan onttrekken om zijn doel te bereiken.

Daarna worden uitvoerig de bewapening, snelheid, manoeuvreervaardigheid, afweermogen, nuttige last en actieradius van het bombardeervliegtuig besproken, om, in verband hiermede, en gelet op zijn positie tegenover het jachtvliegtuig en luchtdoelgeschut, te komen tot de keuze van een bepaald type bombardeur. Zijn conclusie is daarbij, dat die keuze moet vallen op het lichte type bombardeur, welk type hij het meest geschikt acht om aan de eischen te kunnen voldoen.

De vliegtuigbom en -torpedo worden dan verder gesproken, waarbij de Auteur als technicus het technisch gedeelte van het bombardement behandelt aan de hand van de artilleriewetenschap; uit dit gedeelte zijn vooral voor den bombardeur-navigator vele belangrijke gegevens te putten.

In eenige volgende hoofdstukken bespreekt hij de rol van het bombardeervliegtuig in een landoorlog, zijn toepassing bij een actie o.m. tegen gemotoriseerde strijdkrachten, om dan verder in beschouwingen te treden over de uitwerking van het bombardement in het achterland en de verschillende maatregelen ter bescherming hiertegen.

Het overige gedeelte van het 2e Deel is dan verder gewijd aan beschouwingen over den luchtoorlog bij een oorlog ter zee.

Ten aanzien van de strijdvrage: „kruiser of vliegtuig” breekt hij een lans voor het vliegtuig en plaatst dit ook weer scherp tegenover het oorlogsschip. Als specialist in marine-aangelegenheden voert hij wel zeer overtuigende argumenten aan; met zijn uitgebreide kennis van de techniek van het gevecht ter zee, brengt hij de kracht en de zwakke zijde van de oorlogsbodems naar voren, en komt daarbij tot gevolgtrekkingen, welke in verschillende van zijn hand verschenen artikelen zijn terug te vinden. Van de formule: „résister à la surface, faire masse et l'air” is hij dan ook een voorstander.

De schepping van de „bombs planantes” met hun groote snelheid en met een rendement van 7 tot 10 maal grooter dan de gewone vliegtuigbom, zou een ommekeer kunnen teweeg brengen en de triomf van het vliegtuig bespoedigen.

Het lijvig werk met zijn interessante beschouwingen en vele daarin vermelde gegevens, zal voor ieder een welkome bron vormen om zijn kennis te vergrooten en een inzicht geven in groote waarde van dezen kern van het Luchtwapen.

H. Dz.

Wet betreffende bescherming tegen luchtaanvallen, met uitvoeringsvoorschriften en aantekeningen, bewerkt door A. BURGDORFFER, kapitein der genie en G. J. SAS, kapitein van den generalen staf, beiden werkzaam aan het departement van Defensie. Uitgave *N. Samson N.V.* Alphen a.d. Rijn. Prijs f 1.60.

Een wet te lezen en te interpreteren is geen gemakkelijk werk. Zeker niet als het een wet op de luchtbescherming is. De voorbereiding, organisatie en uitvoering van dezen dienst hebben zooveel aanrakingspunten met alle zijden van het maatschappelijk leven en de „luchtbescherming” betreedt zooveel gebieden, die nog geheel moeten worden ontdekt, dat het gebruik van een goeden gids noodzakelijk is.

Dezen gids vinden wij in het onderwerpelijke, keurig verzorgde boekje. De schrijvers, beide deskundigen op luchtbeschermingsgebied, geven hierin een begrijpelijk en gemakkelijk leesbaar overzicht van de wordingsgeschiedenis der luchtbeschermingswet. Alle belangrijke onderwerpen komen hierbij ter sprake en worden overzichtelijk toegelicht. Aantekeningen verduidelijken den tekst, bezwaren en toelichtingen van de zijde der Staten-Generaal worden vermeld. Hoe vreemd dit ook klinkt ten aanzien van de beschrijving van een wet; het boekje „benadert den romanvorm” als er sprake is van de „gewetensbezwaren”, welke van bekende zijde tegen de wet zijn aangevoerd en door de regering worden weerlegd. Dit gedeelte is hoogst interessant. Weer blijkt eens de mentaliteit van duizenden Nederlanders als het gaat om voorbereidingen voor tijden van

oorlog, zelfs als deze de absoluut passieve bescherming betreffen van weerlooze vrouwen en kinderen; maatregelen, waartoe men nu eenmaal door het toedoen van anderen wordt gedwongen!

De bedoelingen van den wetgever, de *geest* en innerlijke beteekenis van de wet, blijken ten duidelijkste uit die toelichtingen en aanteekeningen. Dit is van buitengewoon veel belang voor diegenen, die de wet zullen moeten toepassen. Zoo is b.v. zeer veel aan het particulier initiatief overgelaten. Dientengevolge zullen de burgemeesters bij de hun opgedragen voorbereiding en verwezenlijking van de zelfbeschermingsmaatregelen grooten steun moeten ontvangen van de zijde der plaatselijke luchtbeschermingsverenigingen. Juist omdat de beteekenis van alle maatregelen zoo duidelijk is weergegeven valt het op, dat de omschrijving van de beweegredenen, welke hebben geleid tot de bekende indeeling van de gemeenten in de drie gevarenklassen — de spil, waarom de uitvoering van nagenoeg alle wettelijke maatregelen draait — zoo uiterst beknopt is gehouden. Een uitvoeriger uiteenzetting van de eigenlijke gronden, waarop de beoordeeling van de belangrijkheid der gemeente uit een luchtbeschermingsoogpunt berust, zou het geheel ten goede komen.

In een practisch alfabetisch register wordt hetgeen in overzicht, wet, aanteekeningen en uitvoeringsbesluiten is opgenomen, met elkaar in verband gebracht, zoodat men dadelijk georiënteerd is. En dit beteekent veel voor den luchtbeschermmer!

Voor burgemeesters is het boekje doodeenvoudig onmisbaar. Juist bij de overheid valt een ontstellend gemis aan begrip van den luchtbeschermingsdienst te constateeren, dubbel jammer omdat tegenwoordig de luchtbeschermingsgedachte en de wil zich te beveiligen bij de bevolking aanhoudend veld winnen. Voor alle rijks-, provinciale en gemeentelijke instellingen en diensten is het eigenlijk niet minder van belang. Doch ook voor den particulier, die nu eindelijk eens begint de handen uit de mouw te steken — in het bijzonder de eigenaars van fabrieken en bedrijven — is de inhoud van veel nut.

Moge dit boekje er toe bijdragen, dat de wet verstandig en krachtig zal worden toegepast, doch dat langzamerhand de wettelijke dwang verandert in vrijwillig begrijpen en toepassen: dat de geest der wet begrepen wordt door iederen Nederlander, onverschillig van welke politieke richting, stand of godsdienst.

En dat het tevens een stimulans moge zijn om den *schrikwekkenden achterstand in ware luchtbescherming hier te lande* spoedig in te halen!!

v. R.

„**Unsere Flak-Artillerie**” door WOLFGANG PICKERT. Uitg.: *E. S. Mittler en Sohn*, Berlijn. Prijs: gecart. RM 1.80.

„**Die Pantzertruppen und ihr Zusammenwirken mit den anderen Waffen**” door HEINZ GUDERIAN, Uitg.: *E. S. Mittler en Sohn*, Berlin. Prijs: gecart. RM 1.80.

Chemische strijdmiddelen, door Dr. A. P. J. HOOGEVEEN, Uitg.: *Rijksuitgeverij*, Den Haag. Prijs: f 3.—.

UIT DE VAKPERS

SAMENWERKING INFANTERIE EN ARTILLERIE.

Door enkele Fransche art. officieren wordt de wensch geuit, het gebruik der art. losser te maken van de infanterie.

De Lt.-kolonel der art. CAMPS wijdt aan dit vraagstuk een belangrijk deel van zijn boek „*Doctrines*”.¹⁾ Hij wil de art. geheel in handen houden van den C. der groote eenheid (met uitzondering van enkele begeleidende Btn.) en hij beschouwt de ongelukkige art. officier, wiens Afd. toegevoegd is aan een inf. onderdeel, als een gijzelaar, soms als een slaaf, van dien inf.C.

Wel wenscht hij nog, dat enkele Afdn. georiënteerd worden in de verschillende Reg. vakken, doch zulks alleen met de bedoeling om er inlichtingen uit te ontvangen, maar geen schietopdrachten. Ten slotte, zegt hij, gaat het er voor de inf. toch alleen maar om waar de projectielen vallen. Dit is volkomen juist, maar dan ontzegt hij aan de inf. de keuze van de plaatsen waar de projectielen moeten vallen, want schrijver heeft geen vertrouwen meer in de inlichtingen, welke de inf. geeft en evenmin in die van de art. waarnemers.

De samenvoeging van de cpn. van art. en inf. C., ter verbetering van de samenwerking, noemt hij een kinderlijke oplossing.

Ook de tactische groepeerings binnen het raam van de Div. wordt in zijn critiek niet gespaard. De vorming van marsch- en gevechtstroepen, waarbij het Co. als regel wordt toevertrouwd aan een inf. C., die niets van de art. afweet, betreurt hij ten zeerste. Toch kan ook de Lt.-kol. CAMPS er niet aan ontkomen toe te geven, dat een dergelijke groepeerings vaak noodzakelijk is.

Tegenover deze denkbeelden wordt door den Gen. der art. CHALLEAT stelling genomen in een artikel: „*Artillerie d'infanterie et artillerie de Commandement*”.

Voorop stelt schrijver de voordeelen, welke de Lt.-kol. CAMPS en zijne aanhangers denken te bereiken, te weten:

1. De art. C. (georiënteerd in een Reg. vak) kan op eigen initiatief veel beter en vlugger steunen. Een inlichtingsgroep kan hem overigens op de hoogte houden van de behoeften der inf.

2. De inf. kan vaak slecht onderscheiden welke vuurorganen haar hinderen, daar deze dikwijls in het vak van een nevenreg. zullen zijn opgesteld. Ook wordt in de voorste lijn de opsporing der vuurorganen zeer bemoeilijkt door het gelijktijdig hooren van het schot en van de kopgolf.

Daar tegenover staat, dat de art. C. beter en sneller is ingelicht, omdat hij niet alleen berichten ontvangt van den inf. C., maar ook van hoogere Cn. en van neven Cn.

3. De D.C. doet geen afstand meer van het grootste deel zijner vuurorganen, waarmee hij toch de manoeuvre moet leiden.

4. Het gebruik van de art. wordt niet langer begrensd door een Reg. vak der inf.

Hiertegenover wijst Gen. CHALEAT er in de eerste plaats op, dat het thans organiek beschikbare geschut niet in staat is om spronggewijze de inf. op den voet te volgen. De inf. zou dus op de begeleidende Btn. niet kunnen rekenen en anderzijds kan ze zich toch ook niet verlaten op het initiatief van een art. C. Bovendien hoe schadelijk is het voor het moreel, van diegenen die de verliezen lijden, als de door hen vermeende vijand niet wordt aangegrepen. Wel is waar beschikt de inf. over de Mr. van 8, maar door de geringe munitie-hoeveelheid kan dit wapen alleen worden aangewezen voor kleine, zeer beperkte doelen.

Geheel anders wordt dit vraagstuk, indien de art. zou worden uitgebreid met geschut, dat wel geschikt is om de inf. spronggewijze en op den voet te volgen (art.d'infanterie”).

¹⁾ Uitg. Berger-Levrault, Parijs. Prijs 25 fr.

Als voorbeeld noemt schr. een bestaand kanon met verwisselbare loop, kal.75 en 47 mm.

Indien een dergelijk geschut aan de Regn. inf. zou worden toegevoegd, dan kon de D.C. de geheele art. in eigen hand houden en men kreeg de navolgende voordeelen:

1. De R.C. beschikt steeds over een onmiddellijken steun, terwijl bij het huidige stelsel, als de verbindingen haperen, een aangevraagd vuur lang op zich kan laten wachten. Bovendien beschermt dit geschut (47 mm) het Reg. tegen vews..

2. De cpn. en wpn. zullen noch ver van elkaar, noch ver van de stukken verwijderd zijn, zoodat doelaanduiding en vuurregeling zeer worden vereenvoudigd.

3. Indien men thans ook eenige Afdn. van de D.A. in de Regs-vakken oriënteert, dan kunnen deze Afdn. de vuren van de begeleidende art. versterken.

In een volgend hoofdstuk vestigt Gen. CHALLEAT nog eens op enkele punten de aandacht. (Gegronnd op het thans ingedeelde geschut en op de thans geldende voorschriften).

O.a. zegt hij:

1. Het avu. is het voornaamste middel waardoor de D.C. zijn invloed op het gevecht kan blijven uitoefenen, dus moet men bij de indeeling van Afdn. voor rechtstr. steun spaarzaam zijn. Immers in den loop van het gevecht kan men zoowel het aantal schoten opvoeren, als het aantal Btn. tijdelijk uitbreiden.

2. Wil de D.C. de zekerheid hebben te allen tijde over de Afdn. voor rechtstr. steun te kunnen beschikken, dan zal hij dezen steun tot een zeker aantal schoten moeten beperken.

3. De inleidende beschieting mag niet te kort van duur zijn, daar men dan slechts den vijand alarmeert. Men moet rekening houden met, eenerzijds de sterkte, welke men aan de stelling toekent en de beschikbare art. en anderzijds met den tijd, welke de vijandelijke reserves noodig hebben om aangetrokken te worden.

4. Bij de tactische oefeningen op de kaart en in het terrein blijven art. en inf. C. voortdurend bij elkaar en zijn bovendien niet - zooals op het gevechtveld - omgeven door hun Co. groep. Deze handelwijze doet de troepen Cn. gelooven, dat de samenvoeging der cpn. noodzakelijk is.

La Revue d'Infanterie, Juni en Augustus 1936.

A. P.

MOBILISATIE EN CONCENTRATIE VAN BELGIË IN 1914.

Na Servië, Oostenrijk-Hongarije en Rusland volgt in de *Berliner Monatshefte* een studie over België in 1914 van de hand van Lt. Generaal b.d. ERNST KABISCH, schrijver van het bekende werk „Streitfragen des Weltkrieges”. De studie telt 22 bladzijden en begint met een beschrijving van de politieke positie van België in de jaren 1904—1914. (Fransch-Engelsche Entente; besprekingen der Engelsche en Belgische Gen. Staven; Kongostaat; legerwetten 1912). Vervolgens wordt het concentratieplan de Ryckel behandeld en de benoeming van Gen. SELLIERS DE MORANVILLE tot chef van den Gen. Staf. Uitvoerig worden de nieuwe beginselen voor de mobilisatie, zooals deze in 1914 golden, beschouwd en het begrip „versterkte vredesvoet”, onder welke benaming het mogelijk was op 29 Juli 1914 o.a. drie lichten onder de wapenen te roepen zonder het woord „mobilisatie” te bezigen.

In het hoofdstukje „Mobilisatie” zijn het officieele mobilisatiebesluit en een mobilisatiebiljet van een Brabantsche gemeente woordelijk vermeld. Daarna volgen nog gegevens over de Belgische burgerwacht.

De studie besluit met een beschouwing over de samentrekking van het Belgische leger en vermeldt, dat de schrijver de benoedigde gegevens daarvoor van de historische Sectie (Sectie C) van den Belgischen Generalen Staf heeft mogen ontvangen.

Een tweetal duidelijke schetsen lichten de tekst toe.

De studie geeft een goed en duidelijk beeld en sluit als zoodanig op waardige wijze bij haar voorgangsters aan.

Berliner Monatshefte, Juni 1936.

W.

ARTILLERIEBESTRIJDING.

De artikelen van luitenant-generaal b.d. MARX, oud I. d. A. van het Duitsche leger, treffen steeds door de scherpste waarmede Schr. de tactisch-artilleristische vraagstukken belicht, zoo ook deze beschouwing betreffende *artilleriebestrijding bij den aanval*.

Schr. toont allereerst aan, dat goed liggend stormvuur der verdedigende artillerie een aanval tot mislukking doemt. Voorwaarde voor het welslagen van den aanval is dus het vooraf uitschakelen of althans belangrijk dempen van het verdedigende artillerievuur.

Men meent in dit opzicht thans een belangrijken steun te kunnen ontvangen van *vechtwagens*, die door de hws. heenstooten en zich op de verdedigende artillerie werpen. Hoe stelt men zich echter de samenwerking voor tusschen deze vechtwagens en de eigen artillerie, welke belast is met de artilleriebestrijding? Wanneer moet deze artillerie haar vuur staken, hoe moet men dit tijdstip vaststellen? Schr. acht dit geheele probleem nog onopgelost en staat dan ook sceptisch tegenover de mogelijkheid van artilleriebestrijding door vechtwagens.

Dus: *artilleriebestrijding door de aanvalsartillerie*. Hier wil Schr. aanvankelijk zoo mogelijk de *geheele aanvalsartillerie* inzetten (bij ons dus D.G.A. + D.A.). Ten onrechte meent schr. dat de Franschen zich daarbij tot de korpsartillerie beperken (zie, „*L'artillerie au combat*” p. 179). Van artilleriebestrijding met „*mokerslagen*” moet Schr. niets hebben. Hij geeft verre den voorkeur aan *voorigezet vuur* (ook het Duitsche „*Schieszworeschrift*” stelt zich op dit standpunt, zie p. 272-278.). Schr. acht het een onbegrijpelijke dwaling, dat voor artilleriebestrijding zware vuurmonden het meest geschikt zouden zijn. Toen hij in den staf van *Bruchmüller* medewerkte aan de voorbereiding van het artillerievuur tijdens de groote doorbraakslagen van den stellingsoorlog zeide hij steeds: „*Bitte Herr Oberst, möglichst nur F.K., bitte I.F.H. nur dann, wenn es sein musz, aber ja keine schwere Artillerie*”. Schr. komt tot dit oordeel, omdat de *veldvuurmond* zich het best leent tot wat hij noemt een „*durchrollendes Feuer*”, een vuur waarbij de bediening der beschoten batterij steeds onder moreelen druk wordt gehouden.

Een belangrijk artikel, dat in velerlei opzicht tot nadenken stemt.

C.

Militär Wochenblatt, 4 Mei 1936.

HET ARTILLERISTISCHE ZWAARTEPUNT BIJ EEN AANVAL.

Luit-Generaal MARX deelt een en ander mede uit de rijke oorlogservaring die hij, als medewerker van kolonel BRUCHMÜLLER, omtrent bovenstaande onderwerp bezit.

1. *De vijand mag het artilleristische zwaartepunt niet kunnen vaststellen*. Voor een aanval op het Oostfront, 24 Jan. 1917, waren twee goede divisien en een talrijke artillerie samenge trokken. Het voorbereidend vuur der artillerie en der beschikbare mijnwerpers werd geconcentreerd op het aanvalsvak. Nochtans mislukte de eerste aanval omdat de Russische artillerie en zware infanterie-wapenen naast het aanvalsvak stormvuur voor dit vak gaven. De Russen hadden het aanvalsvak tevoren onderkend. Na eenige uren werd het voorbereidend artillerievuur herhaald en thans ook gelegd op frontgedeelten waar niet werd aangevallen. Hoewel op het aanvalsvak dus minder vuur was gebracht, gelukte de aanval thans wel, omdat het Russische stormvuur nu werd versnipperd.

2. *Ook infanteristisch mag het zwaartepunt zich niet afteekenen*. Daartoe moeten naast het aanvalsvak schijn- of nevenaansvallen worden gedaan, die de grenzen van het aanvalsvak als het ware camoufleren. Men kan er zeker van zijn, dat de verdedigende infanterie ook daar het stormvuursein geeft en geen artillerist ter wereld schiet voor een neventroep als de eigen infanterie om hulp roept. De verdedigende artillerie wordt zoodoende versnipperd.

3. *Moet men in het aanvalsvak nog een artilleristisch zwaartepunt vormen*, d.w.z. het eene regiment meer artilleriesteun geven dan het andere? Schr. antwoordt ontkennend omdat dit een neerdrukkenden invloed heeft op een regiment, dat stiefmoederlijk wordt bedeed. Bij geen enkele artilleristische voorbereiding door kolonel BRUCHMÜLLER gebeurde dit. Hier stelt Schr. zich o.i. te veel op het standpunt van den stellingoorlog, waar alle onderdeelen rijkelijk konden worden voorzien met artilleriesteun. In den bewegingsoorlog zal men o.i. in het aanvalsvak ongetwijfeld een artilleristisch zwaartepunt moeten vormen.

Militär Wochenblatt, 4 Juli 1936.

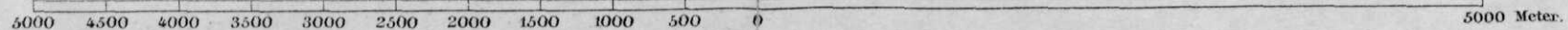
C.

Topographische Inrichting.

Uitgave 1921.

Schaal van 1:50.000

De Auteursrechten zijn voorbehouden ten behoeve van den Staat der Nederlanden.

Nadruk verboden.